БЕРРИГА НИЗ—ЯЛАТ ДИКА ЧУЭЦАРА!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 78 (4091). | ЕРА, 1 июль, 1965 шу. | Мах 2 кеп.

СОВЕТСКО-ЮГОСЛАВСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

29-ча июне Кремле дIахо йихьар КПСС-ен Советски правительстван кулгалхоша Югославе Социалистически Федеративни Республика Президентаца, Югославе коммунистий Союза Генеральни секретараца Иосип Броз Титоца йолаяь хинна переговораш.

Советски оагIонгахьара переговорашка дакъа лоацаш хилар КПСС ЦК Хьалхара секретарь Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Президиума член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. И. Микоян, КПСС ЦК Президиума член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Президиума член А. П. Кириленко, КПСС ЦК секретарь Ю. В. Андропов, кхыбараш.

Иосип Броз Титоца цхьана югославски оагIонгахьара переговорашка дакъа лаьцар Союзни скупщина депутат а СКЮ ЦК Исполнительни комитета член а волча Джуро Пуцара, Союзни скупщина депутата, СКЮ ЦК дунен халкъашта юкъерча общественно-экономически политически гIуллакхашта йолча комиссе кулгалхочо, СКЮ ЦК члена Коча Поповича, Союзни скупщина депутата, Югославе къахьегача халкъа Социалистически Союза генеральни секретара, СКЮ ЦК члена Милентие Поповича, кхычар.

Переговораш йолча хапа дийцар Советски Союзаи Югославе Социалистически Федеративни Республиканеи юкъера гIуллакхаш дIахо дегIакхувлареи чIоагIдареи дешаш, хIаьта иштта дIа-хьа дагабаьлар дунен халкъашта юкъерча политика дукхача дешаех хетачоа.

ДоттагIал долча, дIа-хьа дувцар кхетадеча, цIенача дег тIара дувцача хьалашка хилар переговораш.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-ЮГОСЛАВСКИ ДОТТАГIАЛА МИТИНГ

30-ча июне Москве съездий Кремлевски Двореце советско-югославски доттагIалан Югославе Социалистически Федеративни Республика Президент, Югославе коммунистий Союза Генеральни секретарь Иосип Броз Тито СССР-е хилараи хетаяь митинг хилар.

Советски Союзен СФРЮ-и паччахьалкхений байракхаща егача зале — столица промышленностей гIиш-лоний новатораш, интеллигенце викалаш, деша багIа кагирхой. ГIозбаьнна тIоараш а детташ тIаэц цар президиуме хьачуваьнна веза хьашеи цунна улувбаьнна баьхка нахи.

Югославе президентаца цхьана президиуме ба Советски паччахьалкхен кулгалхой.

Митинг хьайийлар КПСС МГК секретара Н. Г. Егорычева. Двореца еррига че екаеш декхар Югославен Советски Союзен паччахьалкхений гимнаш.

Столица къахьегамхойи общественностей цIерах Иосип Броз Титога моаршал делар «Красный пролетарий» яхача завода слесара-сборщика И. С. Федорова, СССР Iилмай Академе физически химе института директора В. И. Спицына, № 111 йолча поликлиника лоро Л. А. Суровас.

Митинге дакъа лоацарашa чIоагIIараьза хинна тIаийцар СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела КПСС ЦК Президиума члена А. И. Микояна даь къамаьл.

Митинге къамаьл дир гулбеннараша безаме тIаийцача Иосип Броз Титос.

(ТАСС).

АХ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТО

Нохч-ГIалгIай АССР промышленносто 28 июне кхоачашйир валови продукци а изделей дукхагIа дола лоархIамегIара тайпаш а арахецара ах шера план. Производства боарам 1964 шера хьалхарча ах шераца нийсбича 12 процент дукхагIа лакхбеннаб, хIаьта семилетна тIеххьарча шера оттаьча заданел из дикка лакхагIа а ба.

Укх шера сихагIча темпашца дегIаух мехкдаьтта доаха, химически, машиностроительни, кхачан промышленность. Хьалхарча ах шера мехкага планал совгIа кхы тIа а кхоачаргья мехкдаьттаи мехкдаьтта продуктайи, химе, машиностроене, электроэнерге, кхыча продукце дукха эзараш тоннаш.

Хьалхарча ах шера промышленни предприятей коллективай керттера низаш тIадерзадаьд технико-экономически хьокхамаш тоадара: къахьегама овсарле лакхъяра, продукци арахецарга дIабода мах лохбара, арахецача хIамай дикали рентабельности лакхъяра. Из къовсам лоаттабу участкашка, бригадашка, цехашка, предприятешка.

Керда мощносташ кара ерзаяр, производства технологи эргаьккха тоаяр, болхлой, инженерий, техникий творчески хьинар чIоагIIа айдалар бахьан долаш къахьегама овсарле лакхъяра енна хинна задани тIехкхоачашъяьй. ХьалхагIе а даьча лоархIамех, промышленносте болх беча хIара сага лоархIаш баь болх 1964 шера хьалхарча ах шерарчул 9 процент дукхагIа ба.

Бедал, доагор, электроэнерги, кхыйола материалаш кхом беш дIаахийтара гIулакха дика результаташ я мехкдаьтта промысловиккий, химиккий, энергетиккий, пищевиккий. Алхха пхе бетта «Грознефта» объединене гIолла продукци яккхарга дIабода мах планахчул дукхагIа лохбарах хинна экономи 325 эзар сом я, Грозненски районни энергоуправлене — 620 эзар сом, Грозненски химкомбинате — 152 эзар сом.

Белхлошта, инженерашта, техникашта юкъе тIа-тIа шерагIа яржаш латт семилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяр дукхе лелаю ях.

ЦА ДОЙТАШ ЧУЭЦАРГДА ЯЛАТ

Ялат хьокха ха хьатIакхаьчай. Шоай берригача низаца цу гIулакха кийчбеннаб механизатораш.

—ХIанз тхона хьалхашка боккхача лоархIаме декхар да цхьаккха ка дIа ца къастийташ деррига хьалкхедаь ялат чуэцар. КПСС ЦК мартовски Пленума исторически решенешта оаха лу хоадамболлаш дола жоп хургда из, — йоах коммуниста комбайнера Космынин Тимофея.

ДIайийнача хIамашта дика гIулакх дир механизаторашa, хIаьта дика хьувкъам хьал а кхебир. Ялат чуэцара техника тIехдика кийчъяьча цар болх дIаболабаьча хьалхарча деношке а къахьегама доккхий толамаш даьхар.

Опытни механизатор волча Гаврил Данилович Волкова совхозе болх бу 16 шу да. БIаьсти, гурахьа, Iай болх беш хул из мастерскешка. Хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи еннай цунна. Ялаташ чуэца долалу ха хьатIакхаьчача комбайна штурвал бе йолл Гаврил Даниловича. ДIадийна ялаташ дукха дац тха, бакъда, хIара саг махулла дика къахьега-м гIерт. Балхаца материальни безам хургболча принципах бу оаха болх: дукхагIа хьокхе, цIенагIа оарде дукхагIа алапи эцаргда Iа, — йоах механизатора Волкова.

Балха арадалалехьа мича фу эш яхаш чакхдаьлар ерригача техникага хьожаш, тоха дезача кхы цIаьккха а кулг техар оаха. ЦIи ца ялийтара эшача средствашца Iалашвир хIара механизатор. ХIара комбайна тIа оттаьй шишша огнетушитель, белаш, хина лаьрхIа педаш, ковраш кийчдаьд. Ялат цIерах лорадара эша гIулакхаш даьд оаха ялат лоаттадеча хьатташкеи складашкеи. Нагахьа санна гонахьа цIи яьнна моттиг хуле фу де деза дIахьехаш инструктаж яьй добровольцашта-дружинникашта.

ХьатIакхаьчар ялаташ хьакха доладу ди. Гурахьа бийнача мукха шерача ара юстаро латт автомашинаш. Кхай тIа гаьннара бIаргагу мугIарагIа арданза улла мукх, комбайнаш.

Цхьаннена тIехьа шоллагIъяр йолаш комбайнашта дIатIаухача машинашта сихха тIаботт мукх. 100 гектар хулача майдан тIара мукх 2 дийнахьа чуэца аьнна дош деннад механизаторашa-комбайнерашa. ЛохагIа бола мукх хьокхаш я ялх агрегатах латта механизировании отряд. Лоха бале а гектара тIара 25—26 центнер чуэц мукх. Чана цIовна юкъе-м кхыметтел цхьа буртиг а гургбац укхаза. Геттара цIена оард ялат. Иштта цIена я механизаторий А. Башева, Ф. Жукова, А. Сулейманова, А. Алхазова, кхычар комбайнаш лийнача моттигашка. Укхаза хьахоада ца беш е чаца биса цхьа ка бац.

Ялат дIаккхухьача тIехдика болх беш ба шофераш В. Томбулатов, Е. Титов. Шоайла яхье баьннача цар тIеххоачашъю нормаш.

Ялат чуэцашехь волокушашца вIашкатох ча а. Укхаза геттара дика болх беш ба трактористаш Х. Мамаев, В. Анаев. Ялат чуийца даьннача кхай тIа шорттига доакъара хьажкIаш дIае лаьтта оахаш лел цхьаькха механизировании отряд.

Кхашка балхаш дерашта юкъе сихбаьб махулла сихагIа ялат чуийца лаьккхара уж тIаберзабеш бола партийно-политически болх. Юрта боахама болхлошта хьалхашка латта декхараш белгалдоахаш вай мехка а доазол дехьа а хинна хIамаш довзийташ, кхоачамбоацараш белгалдоахаш а уж сихагIа дIададахара дезараш хьехаш а йола беседаш ю механизаторашa. Каст-каста беселаш еш ва комбайнер коммунист нов. Волков, комбайнер агитатор нов. Сулимов. Масала, агитатора нов. Волкова йир «КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш — тха программа» яхача темах беседа. Ший къамаьл ялат чуэцара декхаращца дийзар, тIаийца социалистически декхараш сийленца кхоачашдергдолаш ялат чуэцача шоай низ ца кхобеш къахьегара ший новкъостий тIахьийхар нов. Волкова. Дийнахьа кхозза дIайха даа хIама дахь, деша керда газеташи журналаши хулийт механизаторашта.

Ялат чуэцар экзамен я! 2 дийнахьа мукх чуийца бакха аьнна тIаийца декхараш толамца кхоачашдир. ХIанз кхоаленаш йолча деношка сихха кIа чуэцара йола профилактика еш ба механизатораш шоай кхай кемашта.

Тахан-кхоана хьакха доладергда кIа. Шеко яц опыт йолча механизаторашa — комбайнерашa укхаза а тIехдика къахьегаргхиларах.

И. ХОМЕНКО,
селькор, № 3 йолча сомнибаьца-даарий совхоза гидротехник.

Дукха ха йоаццаш, низ бола мехкдаьтта кIедж техай «Малгобекнефта» НПУ № 845 йолча буровой. Балха хала хьалаш долаш къахьийгар СССР Лакхехьарча Совета депутата Хамурзиев Iабдула ХьакIаьша кулгалдеча бурув деттача бригада коллективо. Къаьстта чIоагIа къахьийгар цар мехкдаьтта тIоанашта тохкам беча хана. Баь болх зехьа бовнзар. 2740 метр кIоарга мехкдаьтта кIедж техар.

Сурта тIа: бурув детта мастер СССР Лакхехьарча Совета депутат Хамурзиев Iабдула ХьакIаьш.

Е. Недеря сурт.

ТАХАН КХАШКА

ЦIаькха ца хиннача тайпара чIоагIа айденнад юрта къахьегама хьинар укх деношка. Сихен цIенен ялаташ чуийца дахар дукхьа тIагIертта, хьинар ца кходеш къовсам лоаттабу республике.

Шоай керттера уйла балхаш сихденнача кхашта тIаерзаяьй хIанз «Гудермесский» совхоза кулгалхоша.

Шоай къахьегама толамашца дог гIоздоах ялат бахьан долаш къовсам лоаттабеча юртарча къахьегамхоша.

Кхашкарча балхех массехк масал доаладергда вай. «Гудермесский» совхоза кхоалагIча отделене болх беш волча ЖБ-4,6 яхача жаткай машинисташа — барттайнача кхаь доттагIчо нормах хIара денна 16 гектар мара хьакха ца езача 20—25 гектар хьокх, цу тайппара шоай задани 190 процент кхоачаш а еш.

КхоалагIча отделенера къахьегамхой мукх хьекха а аьрда а баьннаб. Комбайнаш тIара кхоалагIча отделене хьатташка кхаьчаб 6640 центнер мукх.

Хоастамерча гIулакхаща белгалдоах «Гудермесский» совхоза къахьегамхоша укх шерара балха деноп. Гуйран кIа хьакха болабеннаб уж. Къахьегамхой гIадбигаб кIин хьувкъамо: хIара гектара тIара 100—120 пунт кIа доакх цар.

Совхоза ший ба ялат чуэцара турпалаш.

Нагахьа саг хуле тамаш я Рашидов Ризван санна говза комбайн лелаеш. Хозахета ягIац цун комбайна тIа цIе вымпел а. Массехк шу да Ризван шоай совхоза кхашкара ялат чуэцаш вола: ялат хьокхаш а, хьалъэцаш а, оардаш а сихха лелаю цо комбайн. Совхоза зе хургдолча тайпара бац Ризвана из болх, цIенеи дикеи бу цо из. Хьал ца эцаш цхьа ка аллийсац цун комбайн тIехьаьннача. Из аллийсар кхераш хул механизатораш.

— Комбайн сихагIа лелаеш хилча цун ерригача торонех бизза пайда эца йиш хул, ялат чуэцарга дIабода мах лохагIа хул,— йоах Ризвана.

8 балха дийнахьа 665 центнер мукх аьрдаб Рашидова. Ризванал тIехьа ца вусаш толамаш доах совхоза цу отделенерча комбайнера Федюшкин Михаила — цо а цу юкъа 648 центнер мукх аьрдаб. ДикагIа болча комбайнерел дукха тIехьависавац цхьайтта дийнахьа 625 центнер мукх аьрда комбайнер Шамаев Абдул-Хьамид а. Комбайнерий яхь лаьгIлуш яц.

— Мишта хургда хац сона, цхьабакъда, ши агрегат вIашагIа а йийза ялаташ чуэца безам болаш-м ва со, — йоах нов. Шамаева.

Цу тайпара ялат чуэцарах пайда баргхилар гуччахьа да: къахьегама овсарле нийсса ах лаккху, ялат сихагIа чуийце доал.

29 июне сайрийна 9 сахьат даллалца болх бича 280 центнер аьрдар Рашидов Ризвана, Федюшкин Михаила — 260 центнер, Шамаев Абдул-Хьамида — 240 центнер.

Болх нийса вIаштIехьбаккхар бахьан долаш да механизаторашa доаха толамаш. Транспорт хадданза тIалатт комбайнашта, сайца латта езаш хилац цар безках. ТIехдика болх бу Гудермесски автотранспортни боахамера ялат дIаоза баьккача шоферашa Хасиханов Борз-Iале, Быковский Михаила, кхычар. Ялат комбайна тIа хье ца долийташ хадданза хьатташка дIаккхухьилга Iалашду цар. Федюшкин Михаила комбайна тIара ялат дIаккхухьаш Борз-Iали ва, хIаьта Рашидов Ризванаца болх беш Михаил ва. Оалаш мадарра, кхехкаш латт цу барт тайнача механизаторий болх.

Халахете а, берригаш а бац шоай декхараш иштта дика кхоачашдеш. Масала, бригада учетчик волча Магомадов Мусаина хац комбайна дийнахьа мел норма я, наггахьа мара хилац из кхай тIарча стане, ше лелае езаш йола механизаторий балха учет лелаяра декхараш Магомадовна дIатIадехкад цо.

Ла мегаргдолаш хIамаш дац уж. Учет нийса хила еза механизаторий балха.

Ялат чуэцара балха темпаш тIа-тIа лакх а еш, цу цхьан ханна нух токхош йолча культурашта гIулакх дикагIа деш ба юрта къахьегамхой.

ЦIаькха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьег хIанз «Гудермесский» совхозе, лоаццача ханашка ка бола ялаташ чуийца бовла, Даьхенна хьалхашкара шоай декхараш сийленца кхоачашде оарцагIбаьннаб уж.

М. АЛБОГАЧИЕВ,
тха собкорр.

СОРТАШТА ТОХКАМАШ ДЕРИЙ СЕМИНАР

28 июне Грозненски опытно-мелиоративни станце хьайийлар Къилбаседа Кавказа, Поволжья, Центральни Iаьржача лаьттай областий, Украина къулбехьен, Молдавски ССР районашкарча хиш дехкаш йолча фу кхедена участкай болхлой семинар. Семинара декхар — балха тIа опыт дIа-юха эцари хиш дехкача хьалашка, КПСС ЦК мартовски Пленумо хьалхашка оттадьача декхарашка хьежжа юртбоахама культурай сорташта тохкамбелга тоадергдолча мероприятешка хьажари.

Семинар ю СССР юрта боахама Министерстверча юртбоахама культурай сорташта тохкамаш деча паччахьалкхен комиссе. Семинаре баьхкаб юртбоахама культурий сорташта тохкамаш деча паччахьалкхен комиссе председатела заместитель нов. Н. Н. Стрельцов, паччахьалкхен комиссе методикаи агротехникаи отдела начальника заместитель нов. В. М. Мартынов, кхыбараш.

Семинар хьайийлар нов. Стрельцова. Цо доклад йир укх темах: «Юрта боахам дIахо дегIабоалабара саттота чакхдаха дезача гIулакхий хьакъехьа КПСС ЦК мартовски Пленумо яь решенеши уж кхоачашъяра тIаерзаяь Госсортсета мероприятеши».

Ден повестка шоллагIча, «Хиш дехкача хьалашка юртбоахама культурай фуна тохкамаш дара агротехникаи методикаи башхалонаш» яхача дешах къамаьл дир нов. Мартынова.

Цул тIехьагIа ладийгIар нов. Голяевас яьча докладага — «Хиш дехкаш йолча фуна тохкамбеча участкашкарча хиш дехкача системашкара хьали цу системашта еш йола эксплуатаци дIахо тоаяра декхараши».

Семинаре дакъа лоацаш бараша иштта ладийгIар Черсий-Балкхарой АССР Терски комплексни фун участка заведующе нов. Кузнецова участка балха хьакъехьа яьча докладага.

Семинар хул Грозненски опытно-мелиоративни станце 3 июле кхаччалпа.

ХЬАЛХА ЛАТТА КОЛЛЕКТИВ

Укх шера къаьстта дика къахьегаш я Грозненски швейно-трикотажни объединене чуйоагIача керттерча фабрика коллектив. Шабахача ялх бетта план ханал массехк ди хьалха кхоачашъяьй фабрика болхлоша. Планал совгIа тийга хIамаш ялх эзар гаргга сома маьха я. ВорхI шера план ханал хьалха кхоачашъяра къахьегаш ба фабрика болхлой.

Наьха хьашташ дизза кхоачашде, тега хIамаш хоза, тIайийхача товш хилийта яхача девизах болх беш ба хIамаш тегараш. Балха юкъе дукха кердадараш кхухь цар, хьалха дIаяхача хана ялх моделах мара тегаш хиннаяц хIамаш, хIанз 23 моделах ду барзкъаш. Кердача моделех тийга барзкъаш чIоагIа хоатташи наха дика дIаяцаши да. Дукха ха йоаццаш город Ростове хиннача совещане фабрика коллективо тийгача хIамашта лакха оценка еннай. Пхе моделах тийгача хIамашта 39 бал оценка еннай, дунен дикагIйолча стандарташта юкъе а йихьай уж.

ЧIоагIа лоархIам болаш да цар балха юкъедихьа цхьаькха кердадар а. Хьа а доахаш барзкъаш дIаккхухьийт город Грознерча № 3 йолчен Наьсарерчеи хIамаш тегача фабрикашка. Цу гIулакхо торо хулийт тегача хIамай дикал лакхъе, оборудованех бизза пайда эца, зехьа кIадаш ца доадайтара тIахьожам лелабе. Из керда метод балха юкъеяхьарах паччахьалкхенна дукха пайда хиннаб.

ДикагIйола балха опыт дIа-юха ялара каст-каста занятеш хул участкашка. Цига ювц хьалха латтарий опыт, балха тIа нийслу кхоачамбоацараш. Уж ца хилийтара наькъаш техк. Цул совгIа дукха къахьег фабрика коллективо керда балха баьхкача болхлоштен цига производственни практиках болча 11-ча классерча дешархоштен шоай опыт дIалуш. Ялх бетта хул цига дешархой Iомалуш. Хьалха цига практиках хинна дешархой, хIанз цига болх беш дукха ба.

Саратовски болхлой болам хьал а лаьца арахеца продукци цхьаккха сакхат доацаш хилийтара хьинар кходац фабрика коллективо. Технически тIахьожам боацаш арахец тийга хIамаш. ХIара болхлочоа дIаденнад сакхат доаца хIамаш тег яха аттестат. Цу тIа гуш да болхло малагIча разрядах болх беш ва. Нагахьа санна болхлочо тийгача хIаманна юкъе брак нийслоя аттестата юкъера цхьа талон дIайоаккх. Цунга шийга дIадоаккхийт из кхоачамбоацар. Цухуьха хIаране ший низ кхобац брак ца хилийтара. Къахьегама овсарлех продукце дикали лакхъяра дика дакъа лоац рационализаторашa а. Укх шера балха юкъейихьай итт совгIа рационализаторски предложени, цар баь пайда бIаьш сомаш ба. ДикагIчарех лоархIаш рационализатораш ба Ужахова Люба, Силина Анна, кхыбараш.

ЧIоагIа лоархIаме да хIамаш тегача хана кIезигагIа материалаш йоаяр. ДIаяхача хана дIа-хьа а кхувсаш дукха доадора чопилгаш, залтингаш, чIовгаш, тей. ХIанз хIаранена ший нормах мара дIалац уж. Цо дика пайда баьб паччахьалкхенна.

Уж дог гIоздоаха толамаш даха вIаштIехьдоал барт тайнача коллектива цо ший болх нийса вIаштIехьбаккхарах. ХIара участка болхлочо къаьст-къаьста декхараш тIаэц. Бутт байча итогаш ю, декхараш мишта кхоачашдаьд хьожаш. Цига дакъа лоацаш хул профоргаш, мастераш, балха тIа хьалха латтараш, фабрика кулгалхой. Хьалхара моттиг яьккхача участкана совгIат лу, карара кара тела ЦIе байраx хьожаю. Духхьала къахьегама толамаш лакха хиларах луш яц карара кара тела ЦIе байракх. Из яккхара цо лакха хилийта еза производства культурен продукце дикали, общественни вахаре а хьинаре дакъа лаца деза.

Укх цхьан-шин шера арахеца еррига продукци дунен дикагIйолча стандарташка кхачийтара хьинар кходергдоацаш ба фабрика болхлой. Дика толамаш доах цар хIара денна. Сменни нормаш 130—135 процент кхоачашъеш, къаьстта дика къахьегаш ба нн. Далаева, Ушакова, Евлоева, Гадаборщева, Ражкова, кхыбараш.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Советски Союзе гIолла

МЕТАЛЛАЦА КЪУВС КАЬХАТО

МИНСК. Каьхат а юкъе долаш йола белорусски Iилмахоша хьаяь органически боаца хьоаса бола материалаш 1200 градусал лаккхагIа йола температура ловш я. ДукхагIа йоахалуш хиларга диллача уж тIех я гIоргъянна йолча уральски асбесталии кварцали, уж кIореи графитовии хьоасел чIоагIагIа а дикагIа сатташ а я.

Белорусски Iилмай Академе химически Iилмай доктор И. Ермоленко керте латтача тохкамхой группа уж тайпа свойстваш йоахка материалаш кийчъе вIаштIехьдаьннад юкхьаьщарча бедала — целлюлозана хьалхагIа химически обработка яра а белгаларча боараме тайп-тайпара металлаш цун составана юкъелхьара а наькъаца. ДIахорча термически процессо хьахулийт Iалаьмате лакха температураш а чIоагIа лоалуш хиларца белгалйоалаш йола продукт. И. Ермоленкона хетачох, металли углероди вIашагIа а эдаь хьаяь керда материал хIанзарча лакхача температурии техника массе тайпарча доакъошка юкъекхухьаш хургья.

ФЕЦА ШЕЛЪЮ ДВИГАТЕЛЬ

ЯРОСЛАВЛЬ. Укхаза моторий заводе мехка эгтара хьалха хьаьй феца шелъеш йола дизельни двигатель. Хица шелдеш дола мотораш Iай каст-каста «гIоралу», хIаьта йIайха климат йолча зонашка кастта-каста соцадаь лоаттаде дезаш хул уж хий ца тоъар бахьан долаш. Феца шелдеш долча моторашта новкъа яц е цIайза денача Iай шелал а, е чIоагIа этта йIовхал а. Цу тайпарча мотора цкъара даь тохкамаш дика чакхдаьннад.

ХIанз феца шелъеча дизельни двигатела кхыча образецашта тохкамаш деш латт предприяте.

КЕМАНА ТIЕХЬА ЭЛЕКТРОТРАЛ

РЫБИНСК. Ший тайпара кема да укх деношка Рыбински водохранилище боал гувсаш лелар—элекртотрал оттаяь дола «Амур» яха промыслови траулер. Цу тIа уттаеча электрически поле йиш хулийт чкъаьрий «соамалашта» кулгалде. Пхандаргаш унзара а доахаш, цо цхарала чу «хьаувз» доккхагIа дола чкъаьрий. Юкхьанца дaьча лоархIамаша хьахьокх, кердача метода новкъосталцо шоззеи ахаззеи дукхагIа чкъаьрий дахаш хилар.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР
Лакхехьарча Совета Президиуме

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума аргІанна хиннача заседане дийцар МалгІабика района къахьегамхой депутатий Советий балха юкъера общественни хьисапаш дегІакхувларах дола дош.

Президиумо белгалдир городской Совета исполкомо Советий балха юкъера общественни хьисапаш дегІадоаладара хьакъехьа а паччахьаллехен управлене, боахамен культуран гІишлон дешаш къестадара общественность юкъеухзара хьакъехьа а къоастам боллаш бола болх чакхъбоахаш хилар. Исполкоме вІашагІъеллай: штате йоаца 4 отдел, кхенза барий гІулакхий хьакъехьара комисси, административни комисси. Советий сессешка хержай 39 массаазара Советий комисси; царна юкъе болх беш 277 депутат ва.

Районе я 2 эзар хинна ца Іеш активисташ юкъе бола 217 къахьегамхой общественни самодеятельни организаци, цу даькъе 29 халкъа дружина, 19 улицийн 63 цІенойн комитет, 44 новкъостий суд, школайи берий учрежденейи 19 даьйноаной комитет, и. кх. дІ.

Горисполкома штате йоацача отделаша общественностана цхьана чакхбоах нах бахаш йола пункташ кийчъеш тоаяра, санитарни цІенъяра хьакъехьара болх, Совета исполкоме а сессе а дувцара дола дешаш кийчду. Иштта, масала, соахкен укх шерей общественни хьисапе вІашагІа а делла, эксплуатаце дІаденнал 48 фински цІа, укх шера бІаьсти дІаегІай 5 эзарнел тІех декоративни, сомий га, кІотарг; дукха а зизаш дегІа моттигаш, газонаш, клумбаш яьй, 3 эзар квадратни метрал тІех йола наькъашкарен тротуарашкарен моттигаш асфальт йилла а вешта а тоаеш кийчъяьй, городской беша халхарий площадка еш латт, юкъерча дешара школа филиала ремонт еш латт, школьни ботанически беша гонахьа карт еш латт, и. кх. дІ.

Болх во беш яц Чкалова юртара Вознесенски станични Совета депутатеки группа. Цо ІалашдаьІ аьлечу дамба яреи тІехбувла никъ билареи, буровойна тІауха догІа, хий кхычахьа дІадиллара, улицашка гаьнаш йотІара, каналех тІехбувла тІаьш техкара, кхыча балхашта бола нах арабувлилга.

Дукхача улицийн цІенойн комитеташа чакхбоах нах бахаш йолча пункташка санитарни порядок лоаттаяра, паспортни режим лелаяра, хьайбай продукташ ийяра, культурно сердалон болх бара хьакъехьара боккха болх.

Телха гІулакхаш лелададарцеи общественна духьалара гІулакхаш лелладеш хиларцеи болча къовсама новкъосталаш ду новкъостий судаша.

Чкалова цІерахча клубе болх беш я культура университет. Районе я 14 художествени самодеятельноста кружок, 14 библиотека-передвижка, 2 агитбригада. Лекцеш еш, беседаш ю, саг йоалаяра-яхара регистраци еча, къонача гражданаша духхьашха паспорташ ийлеча хана советски обрядаш лелаелга юкъехкахьара болх чакхбоах.

Цхьабакъда, общественни организацеш деш дола гІулакхаш дийна организаторски болх чакхбахара, тІаийяь решенеш, харжархой накъазаш кхоачашдара тІахьожам лоаттабара, хьайбай продукташ кийчъяра планаш кхоачашъяра тІалестаделга мела леладу исполкомо.

Кхоачамболаш бац Советий депутаташца бу болх. Дукха юртий Советаш, массаара комиссеш, къахьегамхой общественни самодеятельни организацеш кІоаргта дух тІа ювлац бахаш бола нах коммунально-вахара гІулакхашца Іалашбара преприятей, торговле общественни кхачан, культурно-сердалон учреждений балха цар балха юкъерча цІенхашттарча кхоачамбоацарашца машаре хул.

Районе мела чакхбоах культурно-сердалони дына духьалареи болх, кхоачам болаш къовсам лоаттабац ширача замах юхедиоача телхача гІулакхашца, юрта бохабу малараш меларца. ХІанз а чакхдаьккха даьнадац бахаш болча наха йоазув-дешар ца хар дІадаккхилга.

ТІаийцача соцам тІа Президиумо горсовета исполком декхарийла яьй уж белгалдаь кхоачамбоацараш дІадаха, къахьегамхой депутатий Советашта хьалхашка латта коммунистически гІирс хьалбара декхараш кхоачашдара йола къахьегамхой общественни самодеятельни организацей лоархІам лакхбе.

Цу заседане дийцар Наьсарени Надтеречнии районашка йоархІашца лоаттабеча къовсамах дола дош а. Президиумо кхоачам боацаш лаьрхІар цу районашка беш бола «ЙоархІашцара къовсам чІоагІбарах» дола 1962 шера 26 мартера РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указ кхоачашъяра хьакъехьара болх. Юртбоахама культурай кхашка дІадаьржа ІажагІа зиза (сурепка), кІомал, карантийни оасара баьцаш — сугІ, амбрози, кхыяраш, аьхаяц юрташкара юрташка ухача а кхашкарча а наькъий йистош, хий дехкача каналашка йоархІаш йийннай, химобработка во яьй, хІаьта из яра йола ха тилла а тиллийтай, «Верхненаурский», «Надтеречный» совхозий кхашкарча станашка йоархІаш яьннай.

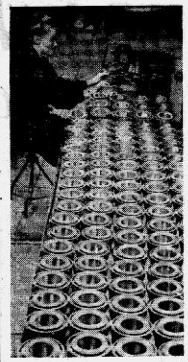
Во вІаштІехьдаьккхад дІайийнача пропашни культураш та Іунал делга, из бахьан долаш дІайийна хьажкІаш, шекара свекла, гидуарган оасарах хьалйинкъай. Наьсарен районе хІанз а йистедаьнадац хьалхагІара культиваци елга. Кхерамерча хьал тІа я «Октября 40 шу» яхача совхозе дІайийна шекара свекла.

Белгалдаьд йоархІашца болча къовсама гербицидех во пайда ийбеш хилар а.

Из деррига а хиннах производственни управленей, совхозий директорий оагІонтахьара дІайийнача культураш та Іунал дара йола терко мельялар бахьан долаш. Райсоветий исполкомаша кхоачам боллаш тІахьожам лоаттабац РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указ кхоачашдара гІулакха, хІаьта кхашкарча а санна, иштта наькъашкарча, каналашкарча, нах бахаш йолча моттигашкарча йоархІашцарча, оасара баьцашцарча къовсама балха мела новкъостал ду.

Президиумо районни Советий исполкомаш, юрта боахама Министерство, производственни управленеш, автомобильнии наькъаш дехкареи ремонтеи управлени, ведомствай кулгалхой декхарийла баьб лакхехьа белгалдаь кхоачамбоацараш дІадаха, дІайийнача хІамашта Іунал делга чІоагІагІа хилийта, хьувкъам ца бойташи агротехнически бокъонаша белгальеча ханашкеи чуэцилга Іалашде.

А. РОМАНОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума агроотдела заведующи.

МОСКВА. Дукха ха йоаццаш Московски ЦхьоалагІча подшипникови завода коллективо кхоачашъяьй валовой продукце боарама ворхІ шера задани.

Семилетка йиллача ханал хьалхагІа кхоачашъяр — из берригача болхлой а гІулакхерчар а боккха толам ба. ХІанзлехьа шоай ворхІ шера нормаш кхоачашъяьй 3000 гаргга болча предприяте болхлоша. Эзараш болча болхлоех коммунистически къахьегама ударникий цІи тиллай. Дуккхача цехий коллективаша коммунистически цІи лелаяра йола бокъо яьккхай.

Семилеткана тІехьара къовсам лелабеча хана хьал а яь, караерзаяьй керда цехаш. ХІанз заводе болх беш я 34 автоматически 57 механизированнии линеш, кхо цех - автомат.

СУРТА ТІА: юрта боахама йола подшипникаш арахецаш я.

В. ХУХЛАЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

БАЛХА ХА КХОЕ ЕЗА

Наьсарен-Вокзалерча «Электроинструмент» яхача завода сборочни цеха болхлоех 80 процент совгІа мехкарий ба. Ала деза, завода кулгалхоша из цех дика лоархІаш йолга.

Къаьстта дика болх бу цу цехе Яшина Нинай а Чемурзиев Салмана а слесарий-сборщиктий бригадаша. Продукци дукхагІен дикагІен хьаяра шоайла социалистически яхье яьннай шаккхе бригада. Цар вІашагІъехк «С-437», «С-469» яха электросверлилкаш.

Болх юкъах бус сборочни цеха валикови шестернеш, выключателаш, кхыйола оатхалаш ца тоъар бахьан долаш.

ЧІоагІа хьовзам бу тхона балха кадраш каст-каста хувцалуш хиларо а.

А. АУШЕВ,
«Электроинструмент» яхача завода инженер.

КОМСОМОЛЬСКО-КАГИРХОЙ ЗВЕНОШ

Тха района комсомольско-кагирхой звенош хьажкІаш, шекара свекла, коартолаш дукхагІа яхара къовсам лоаттабеш я.

18 комсомольско-кагирхой звено я хІанз Наьсарен районе болх беш. 5247 гектар я цар лелаю культураш. Царех 1240 гектара тІа ялата йийна хьажкІаш я, 840 гектара тІа я силоса йийна хьажкІаш, 327 гектара тІа шекара свекла я.

Гурахь денз шоаш хІамаш дІаюргйолча кхашта лерттІа гІулакх деш ба кагирхой. Іайи бІаьстан юххьеи кхоачам боллаш органически а минеральни а удобренеш тайсай цар.

Іай совхоза комсомола комитета членашеи ВЛКСМ райкома болхлошеи чІоагІа терко йир агрохимически дешар Іомадара.

Комсомола райкоме болх беш я къонача хьажкІаш лелаерий штаб. Цу штаба чубоагІа къона специалисташ, района дикагІа бола механизатораш. Шоай говзал а опыт а дІайовзийт цар къонача механизаторашта.

БІаьстан юххье хІамаш дІае болабалалехьа «КП» рейдаш яьяр лаьтта кийчдаьдийи сельхозтехника тоаяьйийи тохкаш.

Эггара хьалха лерттІа хІамаш дІайийна яьлар «Октября 40 шу» яхача совхоза комсомольско-кагирхой звенош. Ханнахьа культураш дІайийна яьлар «Назрановский» совхозера Колоев Махьмада звенои «Экажевский» яхача совхозера Угурчиев Амерхана звенои.

Массайолча комсомольско-кагирхой звеной участкашка 2—3-зза макха баьккхаб, хІанз шозлагІа культиваци е болабеннаб уж.

Укх шера кагирхоша лакха декхараш тІаийцад. Цар дош деннад хІара гектара тІара 45 центнер фуалъяьха хьажкІаш, 220 центнер моша доакъар, 95 центнер коартолаш, 220 центнер шекара свекла, 12 центнер гидуарган чуэца.

Укх шера цІи хезача Кубанерча хьажкІаш кхееча В. Первицке санна кулгашца болх ца беш, деррига балхаш механизмашца деш 16 звено я. ХьажкІаш кхееча технологе бокъонашка хьежжа дІайийнай цар хьажкІаш. Цудухьа дукхагІа йолча звеньяй тІаийца лакха декхараш кхоачашде аьттув хургба. Иштта, Колоев Махьмада звено шоай 30 гектар йолча участка хІара гектара тІара 250 центнер шекара свекла чуэца лерхІаш я. Цар участке свекла дика тІаьннай. Во яц кхыча звеньяй участкашкара свекла а.

Ца дийцача йиш яц цу звеньяй балха юкъера цхьадола кхоачамбоацараш а. Масала, «Экажевский», «Октября 40 шу» яхача совхозашка вІашагІъехка звенош геттара кІезига комсомольцаш чубоагІаш я. БоаггІача тайпара лакха лоаттабац коммунистически къахьегам бахьан долаш дІаболабаь къовсам а. Дика вІаштІехьбаьккхабац цхьайолча звеношка агитмассови болх, гойтара агитаци во кийчъю, яхье латтача звеноша хан-ханнахьа вІаши проверкаш яц.

Йоакхо яц бытеи салаІареи гІулакхашта. Дуккхача бригадашка радио, шахматаш, шашкаш, музыкальни инструменташ яц. Ханнахьа почта ягІац.

Совхоза комсомола комитеташа дІадаха деза уж кхоачамбоацараш.

А. ГАЗДИЕВ,
Б. АРЧАКОВ,
райштаба «КП» членаш.

АВТОМАТИЗАЦЕ ПАЙДА ЛУ

Июнь бетта 10 шу дизад Грозэнергоавтоматика болх бе йолаялийтаи тепловой контроль оттаяьи. Цу хана чухь электростанце турбинай котельней, химически цехий технологически процессашта автоматизаци еш доккхий балхаш даьд служба коллективо. Масала, опыт йолча инженера-автоматчика Пономарев Юре (Грозэнерго автоматикан тепловой контролеи служба начальник) кулгал а деш бокъонца автоматизаци яьй Грозненски ТЭЦ-а № 6 йолча низ болча котлоагрегата растопкана. Автоматизаци ярах машинист воаш болх беш я цу ТЭЦ-а котлоагрегатех цаІ.

Перекрестни сигнализаци яьй Новогрозненски ТЭЦ-а турбогенераторашта. Хьалха хІара котельне, турбине болх беш цхьацца машинист вар, хІаьта хІанз автоматизаци яр бахьан 2—3 агрегата тІа болх бе кхоаву цхьа машинист. Бокъонца автоматизаци яь яьннай Новогрозненски ТЭЦ-а химводоочисткана.

Автоматизаци яра чотах станце цехашка балха дукха моттигаш мукъаяьннай, гІулакх деш болча наьха къахьегам аттача баьннаб, кхы а дикагІа а тешамегІа а болх бе йолаелар керттереи гІонна йолеи оборудованеш. Къона, опыт йола специалисташ болча электрослесарех-прибористех латт служба коллектив.

Коммунистически къахьегама ударникаш ба Мрищук Николай, Скрылов Алексей, Буряк Виктор. Балха боллаше а Грозненски мехкдаьтта института сайрийнарча отделене автоматика факультета 4-ча курсе дешаш ба уж берригаш а.

Керда хьалъеш йолча № 3 йолча теплоэлектроцентрале хІанз доккхий кийчон балхаш деш я автоматчикий коллектив.

Х. СУРУДЖАНЦ.

КЪАХЬЕГАРАХ БЕННА ТЕШАМ

Мехкдаьтта техникум чакхъяьккхача «Старогрознефта» кхоалагІча промысла пульта управлене диспетчералла балха ера Зинаида Ивановна Кобзарь. Цунах тийша цунна тІабиллар мехкдаьтта скважинашка тохкамаш дара болх. Ший чулоацамга дилладача чоалхане, дика знанеши йоккха опыти езаш бар из. ХІаьта а цо кха опыти езаш бар из. ХІаьта а цо хьатІаийцар из болх. Глубинни насоса болх бовзаш, НПУ хІара скважина газови фактор юсташ йола динаммографа а кхыйола тохкама прибораш а йолаш бІаргагу из мехкдаьттахошта каст-каста. Цу хана мехкдаьттахошта каст каста. Цу хана мехкдаьттахошта. Цу хамехкдаьттахошта.

Мехкдаьтта техникум чакхъяьккхача «Старогрознефта» кхоалагІча промысла пульта управлене диспетчералла балха ера Зинаида Ивановна Кобзарь. Цунах тийша цунна тІабиллар мехкдаьтта скважинашка тохкамаш дара болх. Ший чулоацамга диллача чоалхане, дика знанеши йоккха опыти езаш бар из. ХІаьта а цо шийна хьатІаийцар из болх. Глубинни насоса болх бовзаш, НПУ хІара скважина газови фактор юсташ йола динаммографа а кхыйола тохкама прибораш а йолаш бІаргагу из мехкдаьттахошта каст каста. Цу хана лаьча декхарах геттара дика лоархІаю Зинаида Ивановна. Мел дукха ха, физически хьинар дийзад цу гІулакха. Промыслана телемеханизаци янза йолча хана дар из. ХІанз-м кхыча тайпара ма дий гІулакх. Диспетчерски пультах дІатехай болх беш йола скважинаш. Динаммоскоперча матови «зайчикага» скважине мел дараш хьахьоккхийтара кнопка тоІае мара езац Зинаида Ивановнай. Технологически процессай производствана автоматизаци ярца чІоагІа байбеннаб болхлой къахьегам, лакхъеннай къахьегама овсарле.

— Зина мишта бу Іа «тІом», — бегашта хетт Зинаида Ивановнайга.

— Диспетчер «тІом» беш яц, — йоах цо ела а къежаш.

1943-ча шера 19 шу даьнна йоІ йолаш ший лоІамагІа советски арме яхар Зина, хІаьта гаьнна ухача авиачасте радисталла дІаязйир из. Гитлеровски Германи эшаялца цига хилар Зинаида Ивановна. Кхыбола дуккха советски кхалнах санна ший Даьхен кортамукъале бахьан долаш немецки захватчикашца лира тІом лоаттабир цо. Турпалерча гІулакхашта тешал деш да цун накха сийрдабаьккха тІем тІа даьха правительственни совгІаташ. 1942-ча шера да тІем тІа вийр. Фронтера цІаеча мехкдаьтта техникуме деша яхар из. Техникум чакхъяьккхачул тІехьагІа 3-ча промысле балха ера.

Диспетчер «тІом» беш яц, бакъда из диспетчера «тІом» машаречa къахьегаме, коммунизма материально-технически база хьаяра къовсаме чакхбоалаш-м ба...

Итташ эксплуатационни скважинаш я Сунженски довкъашка, хІаьта берригаш а диспетчерски пультаца тІахьожам лоаттабеш я уж. ГаьннарЧа установка балха процесс бІаргаго вІаштІехьдоалаш болча цун бІарга ца гуш дусаргдац скважина телха хІама. ХІаьта, кхоачамбоацар дІадаккхара сихха де дезар а ду диспетчера.

35-ча скважине бокъонца мехкдаьтта хьалъозаш ца хилар хьахьекхар динаммоскопо. Сихха де дезар дир Зинаида Ивановнас, тІаккха дукха хье ца луш болх бе йолаелар скважина.

Іалаьмате дукха дика гІулакхаш доахк цу къахьегам дукха безача кхалсагах.

Промысле ше болх беш яьккхача хана чухь дукха нах Іомабаьб Зинаида Ивановнас операторий-исследователий говзалах. ХІаьта хІанз диспетчерски службе къонача студенташта — мехкдаьттахошта ший балха опыт дІалуш а я из.

ДуккхагІча даькъе дика дІаоттаяьча диспетчерски службах тийша ба промысла коллектива къахьегама толам. ДикагІйола производственницаларах тарра дукха ха йоаццаш КПСС члена кандидаталла хьайийцар из. Ленински парте члена сийлахьа цІи лелае бокъо ший къахьегамца яьккхай Зинаида Ивановнас.

Г. ГРЕБЕНЮК,
«Старогрознефта» НПУ 3-ча промысла оператор.

ХОАДАМБОЛЛАШ ДОЛЧА БАКЪДАРЕХ

Дукха ха йоаццаш ладувгІаш хилар со «Красный пахарь» яхача колхоза агитатора коммуниста Звягинцев Михаила жа лоргараштa яьча беседага. Сих ца луш хьаькъалца, ладувгІарий уйла тІаерзаеш цо даьча къамаьлю хьахьекхар из опытни агитатор хилар. Шерра йоаржаяь коммунизм хьалъеча новкъа вай халкъо доахача толамех лаьца лоацца дийца а дийца, шоай колхоза жа лоргача пункта балхах хоадам боллаш дувца волавелар агитатор.

— Жа ларга долалуш вай дош деннадар балха 20 дийнахьа жа лерга даха, йоахар нов. Звягинцева.—25-ча май денз 6-ча июнага кхаччалца йолча хана жа лоргача шинна а пункте лергаб 26 эзар устагІа. Ларга дезачарех 55 процент да уж. Же дукхалга диллача во лел аьнна хеталу болх. Дика лоргий жа? Ала дезаш да жа сихагІа лерга даха гІерташ цхьаболча жа лоргараша уж дика ларга дезилга диццолийташ хилар. Цунах шо дІакхетаде дукха хало е езац. Укх тайпара факт ювцаргья аз. Жа лоргараштa юкъе доккхагІа толамаш доахаш ва Ельмамбетов Рашидхани Владимиров Юрийи. Цхьадолча дийнахьа 80—90 устагІа лорг царех хІаране. Жа ларга царна хап а магац а ала йиш йолаш лап. Жа цІена а лорг цар, хІаьта дукха уж теда а тедац. Ала хІама доацаш лорг цар жа. ХІаьта цхьа кхоачамбоацар ма цар балхаца. Масала, шоаш жа лоргача хана когашта тІера тха хьадаккха бицлу уж. Каст-каста бІаргаго йиш я когаш тІа дуккха тха а доаллаш лерга устагІа цар дІахецаш. Цу тайпарча устагІах бІарг кхийтача, сенна еза цунна уж пазаташ, аьнна хеталу.

Айса яхачох цхьабола новкъостий беларгболга хов сона. Нийса белац. Укхаза бела а ца белаш белха беза. Из иштта хилар бакъдолга хьахьокх укх тайпарча расчето.

Нагахьа санна хІара устагІан цІогатa тІа, керта тІа е когаш тІа вай 100 грамм тха дуте, дІалаьрхІача 4,5 тонн тха дов колхоза, 20 эзар сом гаргга зе да из. Из бахьан долаш колхозе хІара даьккхача трудоденах 5—6 кепиг кІезигагІа дІадала кхоачаргга колхозхошта. Иззал зе хул-кх цу 100 граммах.

Къахьегама толамаш дахара гІулакха корта болча къахьегама дисциплинах лаьца лоацца ала безам ба са. Вай колхозе жа шин пункте лоргилга ховш ма дий вай. Тхах ший ханнахьа тюкаш е кхоабац 1-ча пунктера прессовщикаш. ХІаьта шоллагІча пункте цІаккха а хилац тюкаш ца еш диса тха. Новкъостaша Лулугова, Махмудова, Мунгиева ха ца къовсаш хьинаре къахьегарах хьахул уж толамаш. Массарел а хьалха балха хьабоагІа уж, хІаьта дерригача тхана прессовка яь баьлча мара дІаболхац. Иштта дика болх беш ба тха дІакхухьаш бола нн. Сайлав, Толуева, Янболганова, кхыбараш. Сиха а низ тІабахийта а бу цар болх, тараза тІа оза цар дахьаш дола тха массаза а хоза хьоарчалаь хул, хІаьта из эза дІахьош цхьа хьоаса боабац.

Болх цхьа совлен дола хІама санна лоархІаш бараш а ба вай коллективе. Хьаэцаргда вай дІадаха кІиранзи, 4 сахьат даьнна ха яр. Іул лерга даккха дезаш дар тхо. Жа лоргараша Салингерев Битаси новкъа дале а коммуниста Оракова Явмурзаси кІаьдденнад, балхара мукъа ди да яхача бахьанца ца лоргаш дитар жа. Цу гІулакхо толхайир лерттІа дІайодаш хинна къахьегама дисциплина. Цу дешах йоагІаш йола выводаш ергья аьнна хет сона колхоза правленеи парткомои. Сай къамаьл чакхдоаллаш ала безам бар са. Толамца жа лерга дахара доккхий балхаш даьд вай. ТІаийна декхараш толамца кхоачашдара хІанз жа лерга йистедоаллаш хьинаре къахьег вай. Езача Даьхенна дукхагІа дика хьоаса бола тха далар яхача девизах дІаоттабе беза вай воай берригa болх.

М. ТКАЧЕНКО.

СУРТА ТІА: Братски ГЭС-а платина куц.

Э. Брюханенко сурт.

КОММУНИСТАШ—КЕРДАДАР ЧАКХДОАХАШ

Коммунистически къахьегамен хьалха латтача опытен школаш — из заводе болхлошта хьехача политически профессионально - технически дешара системерча доакъоех нах дукхагІа чуэзаш дола цхьа дакъа.

Заводе вІашагІъеллаяр коммунистически къахьегама 28 школа, хьалха латтача опыта 12 школа. Цига дешаш берригаш а 650 саг вар.

Дешара плано чулоац политически а профессионально-технически а дешар.

Завода активаца цхьана боккха организаторски болх баьб завода парткомо комплексни экономически эффективноста даькъе нефтемаслозавода коллектива дІайолаь дика почин юкъейоалаеш.

Пропагандисташа «Комплексни экономически эффективноста хьакъехьа» еча занятел совнагІа цехашка, установкашка, участкашка, лабораторешка радио чуи пенгазетагеи гІолла шерра пропаганда яьй нефтемаслозавода коллектива дикагІа йолча производственни опыта, агитаторашa шоай участкашка беседаш яьй, заводе приказ техар комплексни экономически эффективность бахьан долаш лелаю социалистически яхь дегІайоалаяра.

Комплексни экономически эффективность бахьан долаш лелаеча социалистически яхьа керте отта завком, цехови комитеташ, комсомольски организацеш декхарийла еш а комплексни экономически эффективноста даькъера нефтемаслозавода коллектива почин юкъекхахьарах дола дош партийни собранешка дувца оттаделга юххьанцарча партийни организацешта тІалуллаш а йола решени тІаийцар завода парткомо.

Цу решенех коммунистически къахьегамен хьалха латтача опытен школай балха тІа кертера достам хилар.

Аьхха укх тІеххьарча цхьа шерен ах шерен коммунистически къахьегамен хьалха латтача опытен школашка практически занятеш йолаш опыт дІа-юха эцаш къамаьл деш хилар производстве хьалха латтарех йола 43 саг. Шоай опыт йийцараш каменщикаш, слесараш, мастераш бар. Массехк масал доаладерга аз.

№ 5 йолча цехе пропагандиста нов. А. И. Мулина группе къамаьл дир коммуниста, коксови кубай оператора нов. Фоминова. Цо практически ший балха моттиг йолча хьахьекхар доагор чуотташ, кегалеш, арадоахаш йоаккха ха бахьан долаш кубаш болх ца беш ца латтийтар духьа ше болх мишта бу, ше кубашта технически осмотр мишта ю.

№ 7 йолча цехе пропагандиста нов. Пономарева группе ший балха опыт ювцаш къамаьл дир камещика нов. Суржикова. Цо деша багІараштa дийцар ший балха методах, практически дІахьекхар парга ший болх.

Сенлухьа я цун балха опыт хьалха латташ? Мехкдаьтта чакхдоахача установка пишкаша болх беча хана лазовни аварийни люкий гом массаза боха а бохаш, пишка юкъерча пений бІарчча доакъош хувца дезаш хулар, хІаьта из бахьан долаш вехьа дукха ха йовра, совнагІа зе хулар.

Суржикова методах пишкашта ремонт йича пишка оагІош ца талхаш шоаза дукхагІа ха йоакх, хІаьта уж чухерцаш йола моттигаш нагахьа а хилац.

№ 1 йолча цехе пропагандиста нов. О. К. Саковнинай группе ший балха опыт йовзийташ къамаьл дир № 4 йолча установка оператора нов. Агафонова. Цо дийцар «калоша» бензи этиленгликолаца цІендара болх мишта хул.

Комплексни экономически эффективноста дешах лаьца хІанз дукха болх баьб: ерригача технологически установкашка юкъейоалаяьй хозрасчетни графикаш, ерригача бригадашта уж хІайовзийтай, хІаьта царца болх мишта бе беза ховш а я уж.

ХІара сменана графико торо лу смено болх мишта баьб, пайда болаш баьб е боацаш баьб ха.

Нефтемаслозавода коллектива комплексни экономически эффективноста даькъера почин юкъе 8 кхухьаш, нефтемаслозаводо оттаяьча эффективноста графикашта оаха юкъейихьай балха овсарле лакхъяра гІулакха установко болх мишта бу хьахьоккхаш йола къаьгга сурт хьалхашка оттадеш йола графикаш, хІаьта иштта юкъейоалаяьй арахецача продукце дикал хьахьоккхаш йола графикаш а. Цу доллача хІамашa дика результаташ лу цІенхашттa тІахьожам а лоаттабеш, смено, бригадо болх мишта баьб ха. Комплексни экономически эффективностах дола дош цхьаккха дича а тхога дІакъоастаде йиш яц арахецача продукце дикал лакхъяр духьа лоаттабеча къовсама дешах.

Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода партийни организаце, комплексни экономически эффективность бахьан долаш къовсам а лоаттабеш, арахецача парафинисти дистиллата дикал пун кхехкар Цельсе 475 градусагара 460 градусага кхаччалца лохдара наькъаца дІахо тоаяра де дезар даьд.

Цу деша къаьстта чІоагІа теркам тІабахийтар № 1 а № 2 а йолча установкай коллективаша. Цар чІоагІагІа къахьийгар шоашта хьалхашка оттадаь декхар кхоачашде гІерташ, хІаьта установкай балха дикагІа йола режим хьахаржара гІулакха шоай йоккха говзал хилар хьа а хьекхар.

Цар вІаштІехьдаьлар арахецача мехкдаьтта вокх продуктай дикала зе доацаш, парафинисти дистиллата дикал тоъал лакхъе.

Дукха ха я № 1-2 йолча установка кхехка йолаялара температура 270° С а кхийхка йоалача ханара температура 460° С а йолаш нефтемаслозавода парафинисти дистиллат доаха.

Еррига а дІалаьрхІача экономически эффект йоккха я ГНПЗ, ГКЗ, Волгодонски химкомбината. Волгодонски химкомбината экономически эффект шера 2,7 миллион сом хул.

Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллективо чІоагІа хьаллаьцар продукце керттерча тайпашта укх гарггарча кхаь-диъ шера дунен тІа дикагІа йолча образеций боарамга кхача аьнна маьхера инициатива дІайолаяьча москвичийи ленинградцийи тІахьехам.

Заводо отта а яь, чакхъяьхар трансформаторни даьтта, парафинисти дистиллата, дизельни доагора, кокса, цайт-спирта авиафатагена, кхыйолча продуктай дикал тоаяра тІаерзаяь йола мероприятеш.

Дукха ха йоаццаш, 1960 шера денз мара йолаеннаяц завод трансформаторни даьтта даха. Завода коллективо хьадага а лаьца караерзайир трансформаторни даьтта даккхара технологи. Бокъонца ГОСТ-ага хьежжа доаккхар даьтта.

Московски электрозаводо ГНПЗ-агара дехар дир литта цІендарца трансформаторни даьтта дикал тоае аьнна, хІана аьлча фильтрах чакхдоалача хана цу тІа гІоа юхе а йиже цо беш бола болх боабора даьтто.

№ 1 йолча цеха коммунистий группо — нов. Бычковас, оператора нов. Ханбекова, цеха лабораторе начальника нов. С. Г. Дорошинскаяс, установка начальника нов. Танаянина, централни лабораторе начальника нов. Поплавскаяс даьтта во луттaлуш хилара анализ а яь, гучадаьккхар, даьтта фильтрах чакхдоалача хана гІоа юхейижар даьттах мистал цІенъяь дІайоаккхаш йоацандаь хулаш хилар.

Предложени елар: шелочаца обработка яьчули даьтта хица дилачули тІехьагІа кхы тІа а Іанара конденсатаца из дила аьнна, цу хана денз фильтра тІа гІоа ца южаш хьадоагІа даьтта.

98 процентал кІезигагІа моногидрат ца йоаллаши 15 процент мара из дІа ца йодаши дола серни кислота юкъе а доаладеш даьтта цІендара оптимальни режим оттайир.

Даьтта дукхагІа а дикагІа а хьаІийтар духьа трансформаторни даьтта цІендара технологена юкъейоалаяьй мистача гудрона коагуляци яра процесс.

Уж мероприятеш юкъейоалаяро торо елар даьтта мистдалара духьалъоттаяра низ лакхбе; трансформаторни даьттацара мистал ГОСТ-а нормел шоззa дукхагІа кІезигъяьй.

Цу цеха коммунисташа нн. Бычковаси Танаянцеи дикагІа тоаяь битум яккхара технологи кийчъяьй.

Кхы цхьаькха масал а да: 1963 шера завода плана юкъера даьккхар цунна хьалхагІа хьаухийташ хинна жирновски мехкдаьтта. Завод Іалаьмате халача хьала тІа эггар алхха жирновски мехкдаьттах доаккхаш хиннача «ДС» яхача маркax дола дика доагор Іалашдара гІулакха.

«ДС» маркax дола доагор даккха керда моттигера бедал лахара лекхар дика кхоачашдир № 5-6 йолча установка коллективо.

Технологашкахьара дукха къахьегами йоккха говзали эшаш дар херкжа Грозненскии Сунженскии мехкдаьтташ эшача тайпара дика дола «ДС» яха доагор даккхара.

Цу деша дукха къахьегами хьинари тІадахийтар массадолча химико-физически хьоккхамашта «ДС» яхача маркax долча дизельни доагора хила еззача боарамера дикал йола фракци йоаккхилга йоккхача говзалца технологически процесс а лелаеш вІаштІехьдаьннача, коммунистически къахьегама установка опытни оператора коммуниста Н. И. Ведерникова.

Коммуниста нов. Ведерникова берригa операторашa Іомабир эшшача боарамера дикал йола дизельни доагор арахецилга Іалашдара установка балха режим мишта нийсъеш лелае еза.

Массехк дош ала догдоагІа № 1-2 йолча установкерча, КПСС 7 членах латтача а опыт йолаш вола оператор коммунист нов. Бутов керте латтача а партгруппа балхах.

№1-2 йолча установка коллектив заводе дикагІа йолча коллективех цаІ я.

Укх семилетка ялх шера 60 эзар сом гаргга экономически эффект а йолаш 50 рационализаторски предложени еннай № 1-2 йолча установка рационализатораша.

Эггара дикагІа бола рационализатораш ба коммунисташ: оператор нов. Барков, Жаворонков, кхыбараш. Установкерча КПСС 7 членах ялх рационализатор ва.

ГНПЗ коммунисташа хІара деннара шоай декхар лоархІ кхетамца доал делгах, производства ерригача резервах пайда дикагІа эцилгах, Ілмо луш дола кердеи толашагІеи мел дар хьаллоацилгах; новаторашa шоашкара доагІаш дола дакъа лоац установкай цхьацайола схемаши узлаши технически эргайоахаш тоаяра, керда техникеи автоматизации юкъейоалаяра гІулакха юкъе.

М. ЖИВОЛУПОВ,
ГНПЗ парткома секретарь.

МАССАЗАРА КОМИССЕШ БОЛХ БЕШ Я

Заводской райсовета исполкомо, Совета массазарча комиссей болх дIахо эргабоахаш тоабара, Совета балха юкъе общественность дукхагIа чуозара дешашта КПСС XXII-ча съезда а парте ЦК мартовски Пленума а решенешца хьалхле а лелаеш. Совета берригача депутатех 76 процент хулаш вола 106 депутат юкъе а волаш 12 массазара комисси вIашагIъеллай.

Царца цхьана вIашагIа а елла, массазарча комиссешца болх беш я штате йоаца 5 отдел: торгови, бытовой гIулакхашта, халкъа образоване, унахцIено лораяра, культура дешашта.

ВIашагIъеллай новкъостий судий балха кулгалду совет, 2 общественни медицински совет, общественни санитарни инспекци. Райсовета балхаца дакъа лоацаш активацара 500 совгIа саг ва.

Массазарча комиссей, общественни отделий, советий болх тоабарен хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIаберзабарен духьа 3 бетта цкъа семинар ю исполкомо, цига практически балха гIулакхашта активисташ вIаши дагабувл, опыт ювц.

1965 шера март бетта денз шийтте а массазарча комиссе отраслеви отделаща цхьана шоай балха план оттаяьй, цар хьинаре дакъа лоац харжархой наказаш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбоахача, исполкоме дувца оттаду дешаш кийчдеча, райсовето еш йола решенеш кхоачашйой хьожаш тIахьожам доаттабеча, рейдови проверкаш ю.

Масала, штате йоацача торгови отделен массазарча торгови комиссен (нн. Манукьянн Мунаеван) инициативах города рынка болх тахка а техка, дош исполкоме дувца оттадир, хIаьта цу дешах лаьца решени йир дIахо йодача хана рынка болх тоалургболаш. Промышленно-транспортни бытовой гIулакхаш дечен комиссе (председатель депутат нов. Гудым) штате йоацача отделаца (нов. Фонталов) цхьана планага хьежжа № 4 йолча Быткомбината болх техкар, хIаьта гучадаьхача кхоачамбоацарех лаьца къамаьл хилар комбината кулгалхощцеи коллективацеи. Ше оттаяь материал района партийно-паччахьалкхен тIахьожама комитетага дIачуелар.

Комбината болх партийно-паччахьалкхен тIахьожама комитете бувцаро йиш хилийтар гучадаьха кхоачамбоацараш дIадаха, хIаьта № 4 йолча горбыткомбината коллективо 100,3 процент кхоачашйир 5 бетта план, хьалхарча 4 бетта план 95,7 процент мара кхоачашъяь ца хиннача метте.

Укх шера май бетта комиссе дувца оттадир города пассажирски автобоахама балха хьакъехьара дош. Из дош дувца оттадале хьалхагIа автобусаш мишта лел хьожаш проверка йир №№ 11, 10, 3, 13, 5 йолча маршруташка. Из дош кийчдеча хьинаре дакъа лаьцар депутаташа нн. Гудыма, Корнилова, Амаева.

Комиссе ладувгIа оттайир № 1 йолча пассажирски парка начальника нов. Филина доклад. Цу комиссе еннача предложенех укх шера июль бетта райсовета сессе дувца оттадергда «Районе бахача наха деш дола бытовой гIулакхаш малагIча хьала тIа да а уж тоадара де дезараш а» яха дош. Из дош хIанзе а денз кийчде йолаенна комиссии отдели.

Белгталара болх баьб социалистически законностен общественни порядок лораяреи дешaга хьожача массазарча комиссе (председатель депутат нов. Новиков).

Исполкомо могадарах комисси хьежар къахьегамхошкара уха письмош, жалобаш, заявленеш къоастаяра гIулакх ОГНХЗ жилищно-коммунальни управлене, № 3 а № 4 а йолча домоуправленешка, отделашка мишта латт. Проверка еча хана гучаяьхар кхоачамбоацараш долаши гIулакх дукха «кхестадеши» хинна моттигаш. Яьча проверках йола материал исполкоме дIачу а енна, решени тIайийцар. ХIанз къахьегамхой письмошцареи заявленешцареи болх столовей трестен ОГНХЗ ОРС-ен мишта латт хьожаш я комисси.

Комиссеша шоай заседанешка дийцад новкъостий судий балха практиках дола дош.

Райсовета балхаца хьинаре дакъа лоац район тоаяра дешага хьожаш йолча массазарча комиссе а (председатель депутат нов. Короткова).

10-гIа хержача райсовета хьалхарча сессе дийцар район тоаяра хьакъехьара дош.

Сессе чIоагIъяь мероприятеш район тоаяреи унахцIено лораяреи дешашта йолча комиссе общественни медицински советаца, коммунальни боахама отделаца цхьана даим шоай тIахьожам кIал лоаттаю. Цу комиссеша еннача предложенех исполкомо решени тIайийцар 25 марте дена районе санитарни культура дIахо лакхъяра, гаьнаш йогIара, район тоаяра месячник чакхдаккха аьнна.

Iанна Iайнача бIехача хIамаех улицаш, скверaш, паркаш цIенъяра, цIенош хьалдергдоацаш мукъаяьнача участкашка, промышленни предприятешта хьалхашка гаьнаши зизаши догIаш беча балха депутатий новкъосталца юкъеэзар районера 45 эзар совгIа къахьегамхо. 43 эзар квадратни метр хиллал йолча майдан тIара нувхаш, йоархIаш дIаьхар, 11500 совгIа га а 15800 кIотарг а дIаегIар. 24 эзар квадратни метр хиллал йолча моттиге зизаши газонаши дIаегIар, гонахьара ахка а аьхка кIираш техар 30 эзар совгIча гаьна, 9200 квадратни метр асфальт а йилла наькъаши тратуараши тоайир, керда асфальт йиллай 12,6 эзар квадратни метр долча наькъашкеи тратуарашкеи.

Санитарни культура лакхъяри район тоаяри духьа лаьцача яхьехьалхара моттиг яккхарах парте горкома бюроси горисполкомои решени а яь, тха района елар карара кара тела Ц1е байракхи ахчан хьалхара премии.

ХIанз боккха организаторски болх беш я комисси унахцIенон Ди яхача цIейга район кийчъяра.

Халкъа образоване массазарча комиссе а (председатель нов. Арутюнов) халкъа образоване штате йоацача отдело а (нов. Бахтин) школайн берий бешамийна болх тахка а техка, дешархоша аьхки салаIара гIулакх вIаштIехьдаккхара мероприятеш а кийчъяь исполкоме ювца оттайир уж. ХIанз районерча №№ 50, 21, 20, 3, 52 йолча пхе школе пионерски лагераш яхкай салоIаш 300 совгIа дешархо а волаш.

Юххера а ала дезаш да, дикача гIулакхашта нийсса массазарча комиссей балха тIа дукха а доккхий а кхоачамбоацараш хилар. Эгтара хьалха цу кхоачамбоацарех лархIа дезаш да, цхьаболча депутаташа комиссей балха юкъе дизза дакъа лоацаш ца хилар, юстара а баьнна, бIарахьежаш латташ, Iаьржача балхах кхераш, харжахошта юхьдухьал отта кхераш, харжархой наказаш кхоачашдар духьа предприятей кулгалхошкара деха доагтIар хьа ца дехаш, жилищно-коммунальни органий, бытовой гIулакхаш деча, торговле, общественни кхача кийчбеча предприятей балха тIара кхоачамбоацараш дIадоахилга хьа ца дехаш хилар. ХIаьта кхоачамбоацараш цар а кхыча а организацей балха тIа долаш ма дий.

ХIаьта берригa депутаташ, массазара комиссеш вахара гIулакхашта дукхагIа юкъе ме гIерт, шоай харжархой шоашта дукхагIа тIехьа ме боах, шоай балха уж дукхагIа юкъе ме увз, кIезигагIа хургда кхоачамбоацараш, дикагIа кхоачашдулургда харжархой наказаш, сихагIа лакхлургба советски сага вахарен культурнии боарам, дикагIа кхоачашдулургда къахьегамхоша дIадехараш.

Я. ПАНЧЕНКО,
къахьегамхой депутатий Заводской райсовета исполкома председатель.

БIУБЕННА

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш массава а раьза волаш къоабалйир «Терский» яхача жа леладеча совхоза коллективо.

Совхоза коммунисташа шоай собранешка йийцай КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш. Пленум чакхъяьннача хьалхарча деношка денз доладелар тхо совхоза болхлошта, гIулакхерча наха, специалисташта уж йовзийта, цу хьакъехьа болхлой собранеш йир. Совхоза декхаращца а ювзаш, КПСС ЦК мартовски Пленума решеней итогий хьакъехьа болхлошта хьалхашка докладаш яьй совхоза кулгалхоша. Иштта собрани хилар лекторски групе. Агитаторий семинар а хилар.

Жа леладеча бригадашка, фермашка, тракторни бригадашка дIаухаш лекцеш еш тха лектораша. КПСС ЦК мартовски Пленума материалех 50 совгIа лекци йийшай. Баьча балхах дика беркат даьлар. Болхлой а гIулакхерча наьха а хьинар айделар, шоашта тIадожадаьча гIулакхех а тIайийца социалистически декхараш кхоачашдара а йола бехкчокхамал лакхъелар.

Шура яккхарен паччахьалкхенга йохкарен ах шера план 104 процент кхоачашйир шурий-товарни ферма коллективо 10-ча июне. Паччахьалкхенга ехкай 6 345 центнер шура, вешта аьлча дIададахача шера укх ханна ехкачул 1060 центнер дукхагIа. Шу доладелча денз хIара IаттагIара 1082 килограмм шура яьккхай совхозе, вешта аьлча соахка укх хана хIара Iаттагара яьккхачул 184 килограмм дукхагIа. ХIаьта толашагIа болча дояркаша: Закаева Кхокхас 1364 килограмм шура яьккхай хIара кхоабача Iаттагара, Конзиева Напсата — 1329 килограмм, Хамидова Раяс — 1322 килограмм. Укх шера итташ доаркаш ба совхозе ах шера социалистически декхараш хьогге кхоачашдаь.

Паччахьалкхенга фуаш дохкара ах шера план 107 процент кхоачашъяьй 10-ча июне.

ДIададахача шерарчул дикагIа леладерий гIулакхаш. Жа дика Iантара даьхар, жа дахкара кампани а дика чакхъяьлар. ХIара 100 жийна тIехьа 95,9 Iаьхар хьалкхебу. Из хул планахчул дукхагIа.

Укхаза ала деза, 34 Iулах 9 Iул духхьашха дахкеи 8 Iул шозлагIа дахкеи жерч долаш хилар.

Совхозе хьахинаб керда маякаш. Авдиев Атабе бригадо хIара 100 жийна тIехьа 132,9 Iаьхар хьалкхебу, Алиев Хьусена бригадо — 119,9 Iаьхар, Амаев Iадда Хьамида а — ужжал. Иштта кхыча жа Iуна а даьхад дика толамаш.

ХIанз жа лоргаш ба совхозе. Ахаш жа лерга даьннад хIанале. Паччахьалкхенна тха дIадалара план кхоачашъергья совхозо.

Совхозе вIашагIъеллай 16 механизированни звено. 900 гектар совгIа долча лаьтта тайп-тайпара культураш хьалкхею цар. Дукха механизатораш ба хьалхле лелаеш. Шоашта хьалхашка латта декхараш кхоачашдергхилар бакъду цар практически гIулакхашца, шоашкара хьокхам гойтарца. Царех ба Сухаруков, Неткачев, Проварский, Лосько, Блохин, Донсков, Дьяченко, кхы дукха бараш.

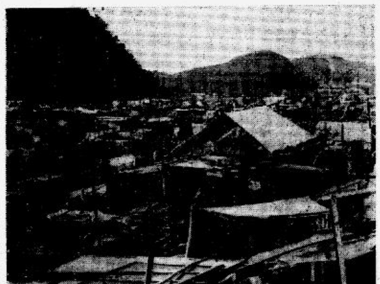
Совхоз бокъонца кийчъеннай ялаташ чуэца. Ший ханнахьа а ца дойташ а ялаташ чуэцара, паччахьалкхен план ший ханнахьа кхоачашъяра, дIаде фу Iалашдара доккхеи бехктокхамеи декхар да хIанз совхоза кулгалхошта, партийни организацена хьалхашка латтар.

Ялаташ чуэцарца цхьана дика лел совхозе доакъар Iалашделга. 20 июнага 2 эзар тони совгIа йол кийчъяьяр.

Иштта дика Iунал ду пропашни культурашта а.

Уж дерригa декхараш кхоачашдара совхоза къахьегамхой оарцагIбоахалургба партийни организацега.

В. ВОЛОГИН,
«Терский» яхача жа леладеча совхоза парторганизаце секретарь.

Гонконг — Цзюлун яхача ахгIайрен тIа, Гонконг яхача гIайрен тIа, массехк кагийча гIайренаш тIа улла Китая къулба-малхбоалехьен берда йистера Великобритане колони. Цига бахаш бола къахьегамхой, керттерча дакъе китайцаш, халача экономически хьале ба. ЧуIе цIенош сов кIезига хилари квартирий мах беза хилари бахьан долаш дукха а дезалаш хиш тIарча лодкашка баханза ца боалаш ба.

СУРТА ТIА: Гонконге нах бала .хи тIара моттиг.

Нардфото - ТАСС фото.

ДУЛХ ТIАКХЕТ

«Ингушский» совхоза хьакхий-товарни ферма доалахьа я 347 нана хьакхен 315 духхьашха яхкарапи. Укх шера хьакхарч лелаерий вIаштIехьдаьннад хIара керттерча нана хьакхийна тIехьа 5—6 хурски, духхьашха якхачарна тIехьа 4 хурски хьалкхее.

ХIанз хурскаш тIарах яха болабеннаб ферме. Ерригаш 600 хурск хургья. Массане дика дегI а денад, унахцIена а я. Юккъера лаьрхIача 16—17 килограмм дозал да хIара хурска.

Къаьстта дукха дулх тIакхет хIанз, моша мукх телаш уж кхоабача хана. ХIара денна 400 грамм дулх тIакхет цхьан хурска.

Хьакхий-товарни фермерча хьакхарч лелаерашта юкъе дика лоархIаш я Ваделова Рукъи. Тхо хилар йолча. Цо гIулакх деш 30 нана хьакха я. ХIара нана хьакхийна тIехьа 8 хурски духхьашха яхкача хьакхийна тIехьа 6 хурски хьалкхею цо. Цун групша чуйола помещени цIена я. Ерригача помещенешка кIира техай, лостам баьб.

Дика къахьегаш ба кхыбола хьакхарч лелаераш: Чернышова Антонина, Кочетова Таисия, Смолянтенко Елизавета, кхы бараш. Дукха тIехьабисац уж Р. Ваделовайла.

Чуоттаяь кхоабаш 1636 хьакха я ферме. Царех цхьаяраш 70—80 килограмм дозал долаш я. Сихха уж тоаялара эша дерригa хьалаш вIаштIехьдаьхад.

Паччахьалкхенга дулх дохкара шера план цар кхоачашъергья укх шера сентябрь бетта.

Хьакхарч лелаерий хьашташ дика кхоачашдеш ва автолавка продавец Салатов Iумар. Каст-каста керда промышленни товараш дахь цо ферма болхлошта. Цар заказаш а, царна эпа ловш дар а ший журнала тIа дIаязду.

Ферма болхлой хьашташ цо дика кхоачашдеш хилар бакъду автолавкага гIолла дукхагIа болча хьакхарч лелаераша холодильникаш, телевизораш, барзкъаш дутта машинаш, нагахьа мара тикашка ца нийслу товараш эпарс. Салатов Iумара да хов нийдерхоша чIоагIа хоатташ дола товараш: дарегIа кIада, клеенкаш, кхы дараш.

Шоай хьашташ дизза кхоачашдеш хиларах автолавка продавеца доккха баркал йоах хьакхарч лелаераша.

В. МАРЗИЕВ,
тха собкорр.

ХИХ ПАЙДА ХIАНА ЭЦАЦ

Шаьла района боахамашкарча доккхийча кхоачамбоацарех цаI да кхашка дехкача хих пайда кIезига эцаш хилар. Хиш дехка лаьтташ йиъ эзар гектар гаргга да района боахамашка, цу даькъе: «Автуринский» совхозе — 547 гектар, «Джалка» яхача совхозе — 2000 гектар, «Шалинский» совхозе — 600 гектар, «Южный» яхача совхозе — 800 гектар.

Соахка пайда во ийцар «Джалка» яхача совхозо культурай хьувкъам лакхбергболча керттерча кхоачамах. Планах 1900 гектара тIа дилла дезаш хинна хий 1300 гектара тIа, из а цхьа бахьан, мара дилланзар. Из бахьан долаш продукце бIаьш центнераш ца йоахаш йисар совхоз. Кхашка хий диллара лоархIам баьбац «Автуринский», «Южный», «Шалинский» яхача совхозашка а.

ХIаьта а соахкара гIалаташ теркал доахаш ба района боахамий кулгалхойи специалисташи, цар вIалла а теркал а дац лаьтанца тIоадал соцаеш дулла хий. Масала, «Автуринский» совхозе 400 гектара тIа дилла дезаш хинна хий 220 гектара тIа мара дилладац, «Джалка» яхача совхозе 1690 гектара тIа дилла дезаш хинна из 765 гектара тIа мара дилладац. Кхы дикагIа латтац из гIулакх «Южный», «Шалинский» совхозашка. ХIаьта дIахо йоацача хана из болх тоабара деш а хIама дац цу боахамашка.

БIаьстан юхье дIайийна культураш, къаьстта а шекара свекла, дегIаяжжара аьттув боацаш хинна укх шера ха-оттама хьалаш. Апрель бетта хьалхара ши кIира догIаш делхаши шийлен дар. цудухьа лаьтта кийчдара балхаш тIехьадахар, хIамаш дIа ца ювш дукха гайра. Цу тайппара, дIададахача шерашкарчул 10 — 15 ди тIехьагIа дIайийра бIаьстан юхьера культураш.

Май—июнь бетташка дикагIа дегIайоагIа шекара свекла, кхыйола культураш. Грозненски опытно-мелиоративни станце даннех цу хана хIара денна шекара свеклай цхьая гектара тIара IанарцагIетте дIадола 28 кубометргара 35 кубометрга кхаччалца дола хий. Цхьабакъда, апрель бетта денз июнь беттага кхаччалца, районе геттара кIезига догIаш дийлхад.

ХIаьта лаьтанца кхоачамболлаш тIоадал ца хилча, дIайийна хIамаш дика дегIа ца йоагIилга ховш ма дий. Шекара свекла дегIаяра эгтара лоархIамегIа йола ха я июль бетта юххьера дена 10—15 августага кхаччалца яр. Цу хана чIоагIа дегI хец свеклай овлаша. ХIара гектара тIа 80—90 азар овла хилча, деннеи бийсаннеи тIакхета хьувкъам 1600—1700 килограмм ба. Овлаша дегI дахьача ханна чIоагIа хIарадола свеклай буц а. Цудухьа кхетадеш да, свекла тIайолча кхашта цу хана къаьстта а дукха хий эшаш хилар. Цу хана хIара гектара тIа деннеи бийсаннеи 60 кубометр гаргга хий дохийт. Из теркал а деш, свекла дIайийнача кхашка хий дилларa хIанзе а дена цIенхаштта уйла тIаяхийта еза района боахамаша.

Ши смена а яь, Iурре дена сарралца дехка деза хий. Из болх дикагIа лелийтар духьа къаьстта болхлой хила беза хий дехкаш.

Хиш дехкача лаьтташка дIайийнача хьажкIашта, шекара свеклайна, кхыча культурашта шоззачул кIезигагIа доацаш хий дилла деза, хIаьта цул тIехьагIа оахам тIа чкъор доацалургдоацаш лаьтта пампа дакъха деза. Шекара свеклайна дуллаш дола хий шозза а июль бетта юххье денз август бутт юкъебаххалца йолча хана диллача дикагIа да. Лаьттан кIалхара хий кIоарга доаллача лоабат увча лаьтташка дуллача хин боарам 800—1000 кубометр ба цхьан гектара тIа. Дукха кIоарга доацаш хий доаллача лаьтташка 3—4-зза хий дилла деза, цхьабакъда, кIезигагIча боараме дилла деза из гектара тIа 400—500 кубометр.

Белгалдаккха деза, хий дуллилга цхьаккха дича а тIехьадаккха йиш ца хилар. Практико хьахьекхад, хий дилла деза ха цхьа кIира тIехьа ялийтача хьувкъам чIоагIа дохлуш хилар.

Хьалха латтача, керттерча даькъе, Светличный Владимира методах болх беш йолча, звеноша къовсам лоаттабу дарегIа продукци яккхар духьа. Цудухьа царна ха деза хий дилларах хьувкъам дикка лакхлуш хилар.

Боахамий кулгалхоша, специалисташа, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша хIара денна тIахьожам лоаттабе беза хиш дехкара балха.

Доккхий декхараш да районерча лаьтта леладераша укх шера тIайийцараш. ХIаьта уж толаме кхоачашдара пайда эца беза хиш дехкарах — ерригача юртбоахама культурай хьувкъам тешшаме лакхбергболча керттерча кхоачамах.

Х. ЯЛХАРОЕВ,
Шаьла района производственни управлене начальника заместитель;
М. АЛБОГАЧИЕВ,
тха собкорр.

КХОАЧАШЪЯЬЙ МУКХ БОХКАРА ПЛАН

Районе эгтара хьалха паччахьалкхенга мукх бохкара план кхоачашйир «Новогрозненский» яхача совхозо. Планах 4000 центнер яла езача метте ялат дIачуийдеча пункте дIачубеннаб 4060 центнер мукх. План 1500 центнер йолча 1550 центнер мукх дIачубеннаб «Степной» яхача совхозо а.

500 центнер мукх бохка безаш яр «Гудермесский» совхоз, хIаьта ялаташ дIачуийлеча пункте дIабахьийтаб 510 центнер мукх.

6000 центнер дIачубала безача берригa а 6120 центнер мукх дIачубеннаб паччахьалкхен амбарашка.

КIа дохка йолаенна «Новогрозненский», «Степной» яха совхозаш.

В. КАЛАШНИКОВ.

Декхараш кхоачашду

Ялаташ чуэца кийчлуча хана собрани хилар № 1 йолча шурий совхоза механизаторий. цига тIайийцар цар доккхий декхараш. Механизаторaша новкъосташа Маковея, Чикильдина, Воробьева, Муратова, Арсеньева. Барабаша декхар тIайийцад планах хьакха безар 18 гектар мара боацача хIара денна 30 гектара тIара мукх хьакха. Цар уж декхараш кхоачашдаь ца Iеш, тIехкхоачаш а ду. хIара денна 40 а кхы дукхагIча а гектара тIара мукх а хьокхаш.

Гуйран мукх 8—9 балха дийнахьа чуийца баккха а 1200 тоннал кIезигагIа боацаш цIена мукх паччахьалкхенга бохка а лаьрхIад совхоза коллективо.

Алхха укх тIеххьарча дизза доацача кхаь дийнахьа 800 гектара тIара мукх хьекха Iобиллаб механизатораша. Из болх дикагIа барца белгалваьлар комбайнер Воробьев. Дизза доацача цхьан балха дийнахьа 41,5 гектара тIара мукх хьекхар цо.

Оатхал телха комбайнаш саца латташ дукха ха ца йоаяйтар духьа уж тоае аьнна къаьстта бригада вIашагIъеллай. Хабар хиннача минута кхы ха ца йоаеш машин еха латтача моттиге тIакхоач из бригада.

Механизатораш болча кхай тIа каст-каста йоагIаш хул библиотекарь З. Воробьева. Цо шийца кхухь керда журналаш, газеташ, книжкаш, хIаьта делкъийга перерыв йолча хана комбайнерашта деш по уж.

Дика вIаштIехьдаьккхад кхаш леладерашта кхача кийчбара гIулакх. Делкъа ха хулача хана комбайнерашта кхача бахьаш кхай тIа йоагIа совхоза столове автомашина.

А. КАРДАШОВ.

БОЛХ ДИКА ВIАШТIЕХЬБАЬККХА

Халеи бехтокхамеи гIулакх да семилетка тIеххьарча шера тIайийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашде лаьрхIача Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода партийни организаценен ерригача коллективанеи тIалаттар. Кхы а боккхагIа бехтокхам тIабожабу «Коммунистически къахьегама предприяти» яха цIи яккхар духьа къовсам лоаттабеш коллектив хиларо.

Завода коллективо дош деннад укх шера планал совгIа эзараш тоннаш моторни доагор даккхеи мехкдаьтта химена бIаьш тоннаш бедал ялеи аьнна. Цу тIа а, арахеца продукци тIех дика хила а еза. Уж декхараш практически кхоачашдара производство шеръе, технологически установкаш лерттIа кийчъе йийзар. ХIаьта материалаши ремонт е низи тоъаш ца хилча из атта гIулакх а дацар.

ДIахо де деза балхаш хIара цехе, установке, бригаде дIадовзийтаргара дIаболабелар коммунисташ, хIаьта, цул совгIа, шоай дикача къахьегамца хьокхам а телаш хьалхабоахар цар тIехьабисараш.

Масала, № 1 йолча цеха коллективана белгтала ховра, каталитически крекинг доаккхача № 43-3 йолча установкана реконструкци ца йийчеи из шер ца йийчеи авиабензин дукхагIа доаккхилга каьхата тIа мара вIаштIехьдаргдоацилга. Цудухьа, керда шу доладеннача юххье денз установкана мамогта сихагIа реконструкци яра кийчо е болабелар технологаш, ремонтникаш, электрикаш, киповцаш, хIаьта март бетта СМУ-6 гIишлонхошца цхьана цу тайпарча установкашка духхьашха беш бола из ший тайпара бола лоархIамереи бехктокхамереи болх дIа а болабир.

Установкерча болхлоех цхьабараш шекбар, дIадоладаь гIулакх чакхдоале тамаш я аьнна хеташ.

Коммунисташа цеха начальника — Социалистически Къахьегама Турпала нов. Пугачев Иван Васильевича, установка начальника Чурсунов Николай Федоровича, вокхагIа волча оператора Безбабнов Михаила, кхычар бокъонца дIакхетабир технологаш установкана реконструкци сейдухьа ю, установка низ совбаларал совгIа, завода ерригача установкай балха овсарле а лакхлургхиларах.

Коммунисташа болхлошта юкъе баьча хьехама балхах пайда баьлар, хIаьта мехкдаьтта чакхдоахараш безам дукхагIа болаши дикагIен болх бе а баьлар.

Май бетта денз цкъаи ахаззен дукхагIа авиабензин тела йолаенна реконструкци яь йола установка.

Заводе дIадоладаьча дика мел долча гIулакхашта юкъе хьинаре дакъа лоацаш ба коммунисташ.

Соахка ноябрь бетта денз шерра яхь йоаржаьй заводе комплексни экономически эффективность лакхъяр а предприятена чухьа паччахьалкхен ахча кходар а духьа. ГIулакх керда дар, цудухьа массане а дакъа лоацача партсобранешка, агитаторий беседашка ювца йолайир из тема, хIаьта, цул тIехьагIа, завода ерригa коллектив цу лоархIамерча балха юкъе а ера. Нефтемаслозаводций из почин хьаллацаро завода боккха пайда лу. Бувзамаш айхагIа лоатталу предприяте бедал теларашцеи завода продукци лелаерашцеи.

Из къаьстта а дика гуш да авиабензинашта йола тIехдика компонент йоаккхача, № 2 йолча цеха коллектива балхага хьежача.

ХьалхагIа бедал тоъацар укхаза, реагенташ совнагIа дIаухийтар, хIаьта хьа деш дола алкилбензин дукхагIча хана во хулар.

Предприятешта юкъера бувзамаш шердаьчул тIехьагIа № 2 йолча цеха ца тоъаш хинна бедал тела яьлар Сумгаитски искусственни каучука завод. Коммуниста Филипп Иванович Филиппова кулгалдеш йолча цу коллективо (парторганизаце секретарь Широков Иван Петрович) хIанз хIара бетта-бетта тIехкхоачашду ший социалистически декхараш, алкилбензина дикал стандартах хила езачул лакхагIа я, реагенташ кхоъю.

Цу цехо, алкилбензин даккхара ах шера план 10 июне кхоачаш а яь, хIанз бIаьш тоннаш планал совгIа арахец цу маьхерча продукта а Грозненски химкомбината эшача гIаьххьача бутана а. Укхаза дика къахьег коммунисташа: бекхагIа болча операторaша Тулицына, Байрамова, машиниста Жукова, слесара Романенкос, кхычар. Боккха общественни болх а бу цар. Ховш да, Грознерча заводаша, цу даькъе Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводо а, Шолж бIехдеш хилар. Завода парткома член вола коммунист Щербинин Михаил Дмитриевич керте а этта дIаболабир заводера арауха хиш цIендара болх, хIаьта уж хIанз хьалхарчул дукха цIенагIа а да. Уж хиш геттара цIендергдола балхаш де лерхI заводе.

Мехкдаьтта продукташ планал совгIа йовра бахьанаш гучадаха лаьрхIача, коммунисташ партийно-паччахьалкхен тIахьожама новкъостал деча группа членаш нн. Иванов, Лопански керте латтача комиссе вIаштIехьдаьлар июнь бетта тIеххьарча шин кIирах уж дикка кIезигагIа йовргйола гIулакх де.

Укх статья тIа бийца баргболаш бац завода коммунисташа беш бола боккха производственни общественнии болх. цхьабакъда, дика да хIара цехе уж болаш хилар а шоай толамерча къахьегамца цар завода болхлой, гIулакхерча наьха, инженерно-технически болхлой ерригача коллектива къахьегама денал урaувттадеши тIайийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара из оарцагIйоахаши хилар а.

А.АТАРУКОВ,
НГНП завода парткома секретарь.

НАХА ВЕЗАШ ХУЛ...

...Кадай болх бу кулгаша. Эшшача, нийсса IотIабулл маркхал. Цул тIехьагIа пена тIа гIолла нийсса дIа-юха хьоах из. Ший бригадаца штукатурка еш ва коммунист Албогачиев Хаваж. Наьсарен-Вокзалера трикотажни фабрика хьалъеча къахьег цо. Цига вIашагIкхийтар тхо шиъ. Хьалхара шу дац Хаважа гIишлош хьалъеча болх бу. Гаьнарча, кIора боаккхача Караганда яхача гоpодерча ФЗО гIишлонхой Iомабеча школе вера гIалгIай зIамига саг. 1947-ча шера тIехдика йистеяьккхар ФЗО. Цу хана денз ший вахар гIишлой балхаща дийзар Хаважа. Из отделочник — штукатура, маляра, плиточника балхаш ховш ва.

— Ткъо шу хьалха эрсе, мастер Данилов Иван Михайлович вар сона плиточника гевзал Iомаяьр. Цакха а дагара валац сона из, — дувц нов. Албогачиева.

Хало дар дешар. Цхьабакъда, цудухьа йоккха опыт йолча гIишлонхой мугIараща юкъе болх бе аттагIа дар.

— Иштта массехк шу даьккхар аз города Караганда № 1 йолча СМУ болх беш. Са къахьегам белгалбаьккхар. 1952-ча шера «Социалистически яхьа отличник» аьнна значок елар цунна.

Дагара даргдац Хаважа из ди.

— Цхьабакъда, — йоах дIахо Хаважа, — цу денал а дезагIа да цхьаькха — КПСС членалла ваха ди. Рекомендаци еннарех цаI парторг ше вар, — яхаш дувц Хаважа.

Цул тIехьагIа дукха ха ялалехьа хьинар дола къона коммунист № 35 йолча гIишлошъяра училища производственни дешара мастералла вохийт. Дуккхача шерашка городе Караганде гIишлош еча даь балхаш а дита хIана ше вар Хаваж хьехам бала безаш. Цхьан метте латтац вахар. Техникум яьккха диплом деце а, цхьабакъда, къонача гIишлонхошта кхетам бала безаш вар из.

Училище мастералла болх беш диъ шу даьккхар. Цу шерашка 200 йоIи зIамига саги училище а яьккха мехка керда гIишлош хьалъе дIа-юха бахар. Ший балха дика опыт, шийна мел ховр царна дIаделар къоначa коммуниста Албогачиева.

1960-ча шера Наьсарен-Вокзале ваха цIавера Албогачиев. Дукха саIаIанзар цо. Наьсарен-Вокзалерча промышленни узле балха эттар.

— Хала дар кердача моттиге болх бе. Аз кулгалдергдолаш 35 саг юкъевоагIаш группа яр Iомалуш. Цул тIехьагIа болх бергба оаш, — аьлар сога, — яхаш дувц дIахо Хаважа. ХIаьта аз Iомабе безараш берригаш а кхалнах бар. Царна вIалла а довзацар штукатурий балхаш. Берригаш а хIана бац аьнна совхозий кхашкара баьхкабар уж.

Шабаьлар массехк бутт. ХIаьта гIишлонхой балхах цхьаккха хIама ца ховш хиннараш ца бевзача баьннабар. Дика хIаьлар нов. Албогачиева дешархоша штукатураш хила экзаменаш. Цхьаболчарна цигга кхоалагIа разряд елар. Уж бар Евлоева Лоли, Чилиева Лида, хIаьта юхебисарашта шоллагIа разряд елар.

«Электроинструмент» яхача заводо хьалдаьча дерригача цIеношта, берий беша, ерригача завода, завода управленена штукатурка яьр Албогачиев керте латта бригада я. ХIанз уж болх беш ба трикотажни фабрика хьалъеча.

Коммуниста къахьегам теркал ца беш бисанзар. 1963-ча шера Албогачиев Хаважа РСФСР гIишлошъяра министерства «Социалистически яхьа отличник» аьнна шоллагIа значок елар». Хаваж чуволча цIагIа итт гаргга Сийлен грамоташ йоахк хьалтеха.

Бетт-бетта лакха къахьегама хьокхамаш доах къона коммунист керте латтача штукатурий бригадо. Кхоачашйир апрель бетта план, хIаьта май беттара яр 110 процент.

Бригаде болх беш вола хIараваp штукатур, маляр, плиточник ва. ХIаравар хIара балха минутах пайда эцаш, дика къахьегаш ва.

Дика дог долаш саг ва Хаваж. Цхьабакъда, кхоачамбоацарашца машар болаш вац. Цхьан шера СМУ-11 партийно-паччахьалкхен тIахьожама новкъостала йолча группа председатель хилар из. Каст-каста таIазар хулар балхах къехкарашта.

Укх шера гIишлошъераша пострoйкома член хержав Албогачиев Хаваж. Царна хов цо балха тIа нийслу кхоачамбоацараш могийтаргдоацилга. Иштта саг ва коммунист, хьинар дола гIишлонхо, общественник Х. Албогачиев. Цунгара хьокхам ийбу бригада членаша.

Тахан, къона коммунист керте латта бригада коммунистически къахьегама сий дола цIи яккхар духьа къовсам лоаттабеш я. Бригада беча балхага хьежача тешшаме ала йиш я шоашта духьаьлатта моллагIа хало эша а яь уж котбовргхилар.

Мурад ДАСКИЕВ.

КЪОНА ТIЕХЬЕ КХЕЕШ

Парте Программо хьехархошта хьалхашка оттадаь декхараш доккхий а бехктокхаме а хилар кхета а деш, Шаьла района Сержень-Юртарча юкъерча школа хьехархоша лаьрхIар шоай болх тоабе: цхьаккха а дешархо шоллагIча шера чувусаргвоацаш болх бе. Иштта хьехархошта хьалхашка эттар керла декхар — хьехархой шоай педагогически говзал, идейно-теоретически уровень лакхъе, урокаш тIа дешархоша хьинарегIа дакъа лоацаргдола хьалаш вIаштIехьдаха.

Хала, цхьабакъда, сийлен декхар да из. Из кхоачашдара низ а хьинар а ца кходеш дика къахьийтад 1964—65-ча дешара шера хьехархоша а берий дай-ноанош а. Хьехархошта новкъостал де кийча хилар школа партийни, профсоюзни, комсомольски, пионерски организацеш.

Цул совгIа шоай говзал къонача хьехархошта дIаIомаю къаьнагIболча, йоккха опыт йолча хьехархоша, доккха новкъостал ду урока план йоагIача бесса оттаяра. Тхоай школерча дикагIболча хьехархой говзал Iомаярал совгIа оаха городерча дикагIболча хьехархой говзал а Iомаю, шерра пайда эц методически литературах.

Дешархоша сага новкъостал доалаш шоаш къахьегаргдолаш, цар инициатива детIайоалаяра, вахар кIоаргагIа довзийтара, царна дикагIа дешар Iомадара тIагIертта къовсам лоаттабу тха школа хьехархоша, хIаьта цу хьакъе дика толамаш доахаш бола хьехархой тIехь-тIехьагIа дукхагIа хулаш а боагIа. Из дерригa кхоачашдара новкъостал ду Липецкерча, Ростовски областерча, Москверча, Ленинградерча, кхыча городашкарча школай дикагIа болча хьехархой методаш балха юкъе йоалаяро. Айденнад дешархошта кхетами хьехами балара, педагогически, общественно-политически декхараш кхоачашдара ца кхолу хьинар а. Цудухьа укх тIеххьарча шерашка аргабаьккхача балхо шиш толамаш а гойтад.

Массехк шу да тха школа дукхагIа болча хьехархоша кулгалдеча классашка дешара тIехьадусаш цхьаккха бер доаца. Царна юкъе ба юххьанцарчеи лакхехьарчеи классашкара хьехархой, масала З. Музаева, Н. Шахгиреева, Д. Яхаджиева, ТехиевгIар Зулайи Дешии, А. Оччерхаджиев, Т. Саидова, дукха кхыбараш.

1964—65 дешара шу а дика чакхдаьккхад тха школа хьехархоша. Школе хьехача ткъаь цхьайтта хьехархочох ткъаь ворхIне дешара тIехьадусаш цхьаккхе бер хилийталац. Къаьстта дика къахьийгад цу хьакъе юххьанцарча классашкарча хьехархоша. Цу классашка деша вагIача 416 дешархочох шоллагIча шера чувиса а тIехьавусаш а цхьаккха саг вац.

Белгалдаккха деза укх дешара шера дешархошта кхетам балара школа хьехархоша къаьстта дика теркам тIабахийталга. КПСС 22-ча съезда, КПСС ЦК июньски (1963-гIа шу) Пленума решенеш школай вахара юкъейоалаяра, цар школана хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара дикка къахьийгад тха школа хьехархоша.

Хьехархой коллективо берригa низ тIабахийтар парте Программо яххача тайпара советски халкъ, къаьста кхувш йоагIа тIехье коммунистически хьисапе хьалкхеяра, школанеи вахараи юкъера бувзам чIоагIбара, дешархошта луш бола хьехами кхетами вIашагIа ца къоастабара, иштта кхы а.

Тха хьехархошта хов дешархошта луш йола урок лерттIа кийчъярга хьежжа цох пайда баргхилар, берий дай-ноанош школа вахаре дакъа лацарга, хьехархоша царцара бувзам айххагIа лоаттабарга хьажжа дешархой успеваемости дисциплинеи дикагIа хургхилар. Цудухьа школа берий дай-ноаношца бе беза болх ба ерригача школа юкъара, хьехархой дешара—кхетама балха, дай-ноаной комитета, школа боккхагIа болча пионервожатей а планашта юкъе.

Каст-каста дай-ноаной собранеш хулар классай кулгалхошца а дешархошца а цхьана. Укхаза дешара-кхетама балха итоташ йора, дувцар тайп-тайпара дешаш. Масала, бераште кхетам балара дай-ноаной лоархIам, малагIа новкъостал эш дешархошта урокашка кийчлуш, дешархой режим иштта кхы а. Цул совгIа дешархой дай-ноаной конференци хилар укхаза укх шера.

Цу гIулакхаша дика новкъостал ду дерригa бераш дешара чуозара хьакъехьара закон кхоачашде, дешархой кхетам, дешара боарам лакхбе, цхьан дешаца аьлча, уж вахара кийчбе.

Боккха теркам тIабахийтаб тха школа коллективо методически балха. Цу хьакъе вIашагIъехка предметникий — хьехархой секцеш я. Цу секцей заседанешка ювц дикагIа йолча школай опыт, Iомаю дикагIа болча хьехархой говзал, иштта кхы а.

Тха школера хIара хьехархочун урок масса хана йийла я. Традици а хинна дIаэттад хьехархой шоай урокашка дIа-хьа ахар. Цига гучадувл урока дика дар а нийса доацар а. хIаьта новкъостий урокашка даьнна гIалаташ, уж дIадахара дола наькъаш дувц секцей заседанешка.

Дерригa бераш дешара чуозара закон кхоачашдара къаьстта теркам тIабахийта къахьег тха школа ерригача коллективо. Из дош лоархIаме долга кхета а даь духхьала цу гIулакха вIашагIъехкача посташа массадолча бераша деша дезилга дIакхетабаьб дай-ноаной. Нагахьа санна шоай бераш дешийта цар торо ца хилча, дерригa бераш дешара чуозара гIулакха вIашагIъеллача фондера новкъостал ду царна. Цулухьа деша даха ха хьатIаэтта дола бер цIагIа диса цхьаккха моттиг яц тха юрта.

Иштта берригa низ тIабахийта, шоай хьинар ца кходеш къахьегаш я тха школа коллектив. Гуш да толамаш а. Укх шера дешаш хиннача 810 дешархочох шоллагIча шера чувиса цхьаккха саг вац, хIаьта тIехьавусаш 22 саг мара вац, царна ахкан замалахь бе болх бенаб. Кхо бIаь гаргга дешархочо дикеи тIехдикеи чакхдаьккхад дешара шу.

Диценндац тхона укх шера деша даха деза бераш а. Хьалхарча шерашка санна уж кердача дешара шера кийчдеш да тхо. Берригa укх шера цхьоалагIча классе деша ваха везаш 102 саг ва. Уж йиъ группана бийкъа а бийкъа цхьоалагIча июне денз царна хьехаш ба хьехархой. Эрсий мотт шаьра бувца, лархIа, суртaш дахка, иллеш даха Iомабу уж школе. Цо дикка новкъостал ду бераш деша дахача хьалхарча деношка царна эшаргдолчох уж дIакхетабе.

З. ЭЛЬДАРОВ,
Сержень-Юртарча юкъерча школа директор.

ЧЕРСИЙ-БАЛКХАРОЙ РЕСПУБЛИКЕРА ХЬАЬШИЙ

Дукха ха йоаццаш Ачхой-Мартана культура ЦIагIа дукха нах гулбеннабар. Цига бар «Лермонтовский», «Новосельский», «Самашкинский», «Орджоникидзевский» совхозашкара баьхка болхлойи гIулакхера нахи, хьехархой, дораш, районни учреждешкара болхлой, кхыбараш.

Дегаш гIоздаьнна ба гулбеннараш, хIана аьлча хьоашалгIа енай Черсий-Балкхарой иллеи халхареи ансамбль. Ансамбла художественни кулгалхои керттера дирижери ва РСФСР-а заслуженни артист В. Попов.

...Сатийна я зале. Хьахоз гIийло локхача пандара оаз. Сцена тIа йоал халхара группеи ансамбла хори. Бокхача безамца ладийгIар гулбеннараша хоро аьннача «Баркал хьона, хьамсара даьхе» яхача Ш. Буртуева яздаьча иллега, Черсий-Балкхарой АССР-а заслуженни артиста М. Шикова, эрсийи черсийи меттала аьннача «Сармахо» яхача халкъа иллега.

Иштта сакъердам баьлар гулбенараштa «Чкъаьрий лувцараш» аьннача халхарга хьожаш а. бакъда, массарел хозагIа дар къаман костюмаш а тIаювхаш ансамбла маIача наьха халхара группо даь доаман халхар. Цул совгIа ансамбла кийчдаьдар Къилбаседа Кавказе дахача къамий тайп-тайпара иллеши халхараши.

ЧIоагIа раьза болаш дIа-юха къаьстар ансамбла концертага хьажа гулбеннараш.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

* * *

Укх деношка город Гудермеса машиннаькъахой клубе Черсий-Балкхарой Паччахьалкхен иллеи халхареи ансамбло концерт оттадир.

Концерта хьалхарча отделене РСФСР заслуженни артиста нов. Попова кулгалдеча ансамбла хоро даьхар Черсий-Балкхаройи эрсийи халкъий иллеш.

ХIара илле номер чакх массаза яла къаман халхараш дора сцена тIа. Зрителаша бокхача безамца тIайицар «Заббарий» яха нохчий илли, «Жа Iу» яха халхар, «Кабардински кафа», «Свидани» яха сольни халхар.

Кавказах долча художественно-музыкальни картинаца хьайийлар концерта шоллагIа отделени. Цул тIехьагIа халхараши иллеши хувцалу.

Хоро дика муам боагIаш даькхар «Хьа бIаргаш жотIара дац» аьнна поэтесса Инна Кашежова дешаех даькта илли, «Чкъаьрий лувцачара» яха халхар дир.

Концерт чакхдоалаш ансамбла коллективо «Комсомольски свадьба» яха музыкально-художественни композици оттайир.

Концерто боккха сакъердам бир гудермесцашта.

Р. ТУРЛУЕВ.

ЦХЬАНА КЪАХЬИЙГАЧА...

Укх деношка къахьегамхой депутатий Ленински районни Совета 3-гIа сесси халар.

Гулбеннараштa юкъе бар районий предприятейи организацейи кулгалхой, новкъостий судий председателаш, халкъа дружинай командираш, милице оперативни болхлой, дуккха кхыбараш. Депутаташа дийцар «Районе социалистически законность чIоагIъяра гIулакх мишта латт а из чIоагIъяра де дезараш а» яха дош.

Сессе къамаьлащ деш хилар социалистически законноста масса хана болх беш йолча райсовета комиссе председатель нов. Шор, № 7 йолча наькъий управлене новкъостий суда председатель нов. Милошин, Ленински райсовета депутат нов. Матва, кхыбараш. Цар массане дийцар боккъонаш телхаерашца боккъонца къовсам лоаттабе безалга.

Боккъонаш телха ца ю район аьнна цIи яккхара яхье хьийхар сессе Заводской района къахьегамхой.

И. АЙДИНОВ,
Ленински района прокурор.

Редактор М. Х. ЛЬЯНОВ.

КХАШКА—САКЪЕРДАМ

КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш вахара юкъе яхьара балхаца доккха дакъа лоацаш ба Шелковской района культпросветучреждений болхлой. Дика къахьег цар кхашкара балхаш дечарна гIулакх деш, ялат чуэцарий салоIам хозеи сакъердамеи хилийтара.

Культура ЦIенойи клубайи болхлоша кийчъяьй кхашка ухаргйола агитбригадаш, иштта оттаяьй цар балха график. Дика вIаштIехьаьккхай художественни самодеятельноста программа а. Цунна юкъе дихьад вай мехкарча халкъий тайп-тайпара иллеш, халхараш, иштта кхыйола номераш. Шоай концерташ сакъердамегIа хургдолаш дикка къахьийгад художественни самодеятельносте дакъа лоацараша.

Агитбригадашца лектораш а ба. Чулоацам дика болаш, тайп-тайпарча темаех я лектораша Ю. Теренина, П. Журба, Н. Анохинас кийчъяь лекцеш. Уж я: «Къахьегамца доакхх саго сий», «Ялат вай рузкъа да», «Дунен халкъашта юкъерча хьалах», иштта кхыяраш.

Кхашкарча къахьегамхошта гIулакх деш дика къахьег библиотека болхлоша а. Кхашкарча станашка, колхозий хьатташка дика гойтара агитаци кийчъяьй цар культура цIенойи клубайи болхлоца цхьана, яздаьд тайп-тайпара плакаташ, лозунгаш, цул совгIа лекцеш ешаш докладаш, беседаш еш дика къахьег. Арахец «Молния» яха листокаш, иштта кхы а.

Масала, «Червленский» яхача колхоза кхай тIа (бригадир нов. Епифанов) библиотека болхлоша Лойкоси Багдашкинаси яздаь хьалтеха плакаташи лозунгаши кхойтта да. Уж да: «Сихха чуэца кхашкара ялаташ», «Комбайнер! хьох тийша да ялат дика чуэцалга», яхаш а кхыдараш а. Хоза я «Коммунизмага бода никъ» яхача колхоза кхаш леладеча бригаде «Ялат чуэцача» аьнна кийчъяь гойтара агитаци а.

Кхашкарча къахьегамхошта гIулакх дара иштта оарцагIбаьннаб тха района ерригача культпросветучреждений болхлой. ХIаьта июль бетта тха районе хьоашалгIа йоагIаргья Нохч-ГIалгIай АССР-а паччахьалкхен филармоне эстрадни бригада. Цу бригада членаша ялх концерт оттадергa кхашкарча къахьегамхошта.

М. ДЮКА,
Шелковской района культура отдела заведующи.

КОТВАЬННАЧУН СИЙНА БАЙРАКХ

Грозненски района колхозашкеи совхозашкеи ди тIехьагIа шерагIа дарж ялат чуэцара балхаш. ХIара кердача дено йовзийт ялат чуэцача хьалхле лелаечар керда цIераш.

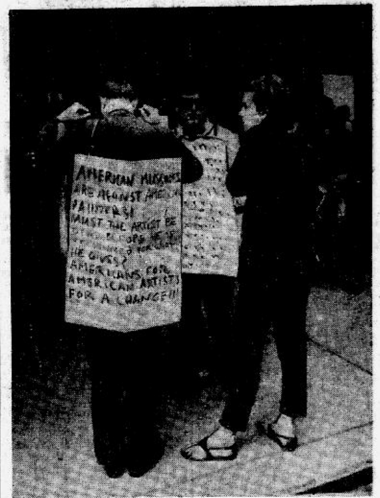
Укх шера дика дIаболабеннаб ялат чуэца «Староюртовский» совхоза 1-ча отделене комбайнераш. Болх дIаболабаьча 1-ча дийнахьа «СК-4» комбайнацеи «ЖВН-6» яхача жаткацеи 40 гектар мукх хьекхар комбайнераша С. Гайтамирова, А. Домблева.

Соахка а дика болх бир комбайнера С. Гайтамирова. Цхьадолча деношка 3,5—4 норма йоаккхар цо. Шийх тешам бенна ва Саидек укх шера а. Цхьабакъда, дукха лелаяняр Староюртовски комбайнераша хьалхле.

Ши ди даьнначул тIехьагIа Грозненски шурий совхозерча комбайнераша Сергиенко Иванеи Телишев Назаси 56,2 гектар ялат хьекхар смех хIаране. Таханалца цул лакхагIа хьокхам хиннабац районе. Ялат чуэцача яьржача яхье котваьнначун сийна клуб йолча майдане оттаяьча флагштока тIа байракх йогI Грозненски шурий совхозе. Флагштокал лохехьа котваьнначун тайпан цIи язъю. Ялат чуэцаш боахкача механизатораштa юкъера социалистически яхь шерагIа йоаржаяра чIоагIа новкъостал ду цу гIулакхо. Уж тайпа флагштокаш оттаяьй хIанз Ермоловски коа тIара оалхазараш леладеча совхозе, 1-ча Мая цIерахча колхозе. Ди тIехьагIа шерагIа ярж механизаторашa лаьца яхь.

А. ПЕШКОВ.

АБСТРАКЦИОНИСТАШ—МУЗЕЯШКА

Абстракционисташ болча художникийи скульпторийи «шедевраштa» тIаккхувча американски музеяша хила ахийтара тарра доаду фаьлгашца дувццал хIана дац аьнна дукха ахчаш. Къона художникаш шоай боккъонаш лорае хоадамболлаш гIайттаб.

СУТА ТIА: нью-йоркски музеех цхьаннена хьалхашкарча къонача демонстранта букъа тIарча плаката тIа яздаьд: «Американски музеяш американски художникашта духьал я! Ше волаш хилара мукIарал далехь а вала везал - хьогI художник?...»

Публифото - ТАСС фото.

ЛадувгIа

1 ИЮЛЬ, 1965 шу.

6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.40—«Къона тIехье» яха передача (эрсий меттала). 8.40—«Сердало» газета оагIонаш тIара. 8.50 — Ашараш. 16.35 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 16.45 — «Ара кхашкара агитатора моттиг» яха беседа (гIалгIай меттала). 17.00 — «Дерригача халкъа парти» яха беседа (эрсий меттала). 17.15 — Ашараш. 17.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.45 — «Къонал» яха передача (нохчий меттала). 18.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.35 — «Шоана, юртара къахьегамхой» яха концерт.

УКВ:

9.00 — «Целина — из къонал я, къахьегам—из денал да» музыкально-поэтически сценаш. 9.43 — Глебова шоллагIа симфони. 10.10 — «Iилмай дунан чухь никъ бар» яха школьникашта йола передача. 10.45 — «Лайлии Маджнуни» яха музыкально-литературни композици. 11.33 — «Бехказа довлийталаш тхо» яха бераштa йола радиопостановка. 19.59 — «Сомадаькка эхь» яхача спектакла монтаж (нохчий меттала). 21.05 — фортепьянан оркестраи лаьрхIа «Бульба» яхача белорусски темаина йола. Каменске фантази. 21.12 — «Дошо атагIе» яхача Дунаевски оператта монтаж. 22.56 — «Дехне валар» яха Зощенка дувцар.

Хьажа

18.25 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала). 18.35 — Барт тайнарий бригада. Берашта (нохчий меттала). 18.50 — Кагирхой звено. Репортаж (гIалгIай меттала). 19.00 — Футбольни ловзарашка. 19.15 — Телевизионни кердадараш. 19.25 — Концерт. 20.15 — «Укхаза кхоачалу форд» яха бакъдолчоа тIера хьайица фильм. 20.35 — Хьувкъам лакха хилара лард. 20.50 — «Хьаьрдаьнна ахча» яха художественни фильм (хьалхара сери).

НАЬСАРЕН № 14 ЙОЛЧА ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКИ УЧИЛИЩА ДIАКХАЙКАДУ

1965—1966 дешара шера ер специальносташ Iомаяра дешархой хьайбелга:

токараш-универсалаш;

слесараш-инструментальщикаш;

промышленни оборудованена ремонт яра слесараш.

Деша деза ха — 2 шу.

Училище хьайбу 7, 8, 9, 10 класс яьккха образовани йола 15—17 шу даьнна кагий нахи мехкарийи.

Училище хьайццараштa бетта 23 соми 50 кепиги боарам бола стипенди тел.

Училище деша багIаш яьккха ха къахьегама стажа дIалоархI.

Училище деша баха безам бараша училища директора цIерах заявленеш тела еза, образованех дола документ а 3x4 боарам болаш даьккха 4 фотокарточка а тIехьа. Паспорт е ваьча-яьча хана хьакъехьара тешал деша водаьлча дIахьокх.

Занятеш йоалалу 1965 шера 1 сентябре.

Адрес: НГI АССР, Наьсаре, ГПТУ-14 «Электроннструмент» яха завод.

Заявленеш хьайийю кIирандегара дIайиккхача хIара денна, 8 сахьат даьлча гIоне 16 сахьат даллалца.

Дирекци.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА

СОФИЯ. 1970 шерагa кхаччалца йолча хана йиза технически реконструкци яь яргья Болгаре машиннаькъа транспорта, цу тIа а дукхагIча даькъе пайда эцаш яр дизельнии электрически тяга а хургья, аьлар БКП ЦК хьалхарча секретара, НРБ Министрий Совета председатела Т. Живкова, Горна-Оряховица яхача города транспортеи бувзамеи болхлошта хьалхашка ше къамаьл деш. Дикка шерлургья, аьлар дIахо Т. Живкова, автомобильни, форда тIарча, фецарча транспорта сеть.

Т. Живкова аьлар, нагахьа санна Болгаре производительни низаш дегIадоаладареи вахара боарам лакхбареи темпашта 10 шу хьалхагIа социалистически мехкашта юкъе тIеххьара моттиг лоацаш хиннаяле, хIанз цу показателашта хьалхарчарех цхьа моттиг лоацаш я.

УЛАН-БАТОР. Юкъера школаш йистеяхарах луш йола экзаменаш дIаенна яьннай Монгольски Халкъа Республике.

Экзаменаш дика дIа а енна, зрелоста аттестаташ хьанийцад 4238 зIамигача сагон йоIои. Монголе халкъа боахама тайп-тайпарча доакъошка болх бе безам хилар итт классаш яьккха баьннарех дуккха барий.

Юкъера школаш яьха баьннарех 120 гаргга саг дIахо образовани йоаккхаш ва доазол дехьа — социализма мехкашка, хIаьта 350 саг шоай дай-мехка лакхерча дешара заведенешка деша гIоргва.

БУХАРЕСТ. Iаьржача форда йистерча Мамая яхача курорте йистеяьлар румынски фильма шоллагIа фестиваль. Фестивале хьахьекхад 7 художественни кинокартинеи 24 короткометражни документальни Iилма-популярни, мультипликационни, хроникальни фильмеи.

Фестивала йоккха преми ийцар Ливи Ребряну романах Л. Чулея хьадаьча «Хьалъахкарий хьу» яхача фильмо.

ВАРШАВА. Познане дIакъайлай дунеи халкъашта юкъера ярмарка.

Ярмарке ена яр Европа, Азе, Африка, Америка, Океане 60 мехка продукци. 43 мохк къамий павильонаш йолаш бар ярмарке.

Боккхача толамца чакхъяьлар ярмарка. Ярмарке тессача торгови бувзамий боарам соахка хиннача ярмаркаца нийсбича 10 процент хIана беннабац аьнна лакхбеннаб.

Ярмарке хиннав 450 эзар саг, цу даькъе доазол дехьара баьхкача хьаьшех 10 эзар саг а волаш.

(ТАСС).

АНЗЮС-а СОВЕТА ЗАСЕДАНИ

ВАШИНГТОН, 29 июнь. (ТАСС). Селхан укхаза чакхъяьлар хIара шера хулаш йолча США, Австрали, Нови Зеланди юкъейоагIача АНЗЮС яхача тIема блока заседани.

Укхазара деча хоамех, заседанедийцар Къулба-Малхбоален Азера хьал. Севещане дакъа лоацараша США паччахьалкхен секретара Раска, Австрале кхыча мехкашкарча гIулакхий министра Хаслака, Нови Зеланде премьер-министра Холиока цхьана оттаьча коммюнике тIа хьакхайкадир, Къулба-Малхбоален Азера хьал «цIенхаштта» хилар. Цар дийцар, Къулбехьен Вьетнамера хьал кхохкадалара бахьан «Къилбаседен Вьетнама агрессивни гIулакхаш» да, яхаш. АНЗЮС-а совета шозлагIа хьакхайкайир соахка шоаш яь «из агресси юхатоханза ярг ца хилара» хьакъехьара заявлени. Коммюнике тIа белгалдоакх, Корес тIом лаьттача хана санна, США, Австрали, Нови Зеланди «герзага гIоллара новкъостий» хилар.

АНЗЮС-а совета заседане лоархIамера моттиг хетайир Малайзеи Индонезеи юкъера гIулакхаш дувцара. Заседане дакъа лоацараша хьакхайкадир шин мехка юкъера конфликт бахьан долаш шоаш «цIенхаштта сахьаза» хилар, цигга Индонези бехке а еш. АНЗЮС-а членаша, коммюнике тIа яххача тайпара, «бакъдир Малайзе территориальни бIарччали лоIами шоаш хьаллоацаш» хилар.

США ДОШО ЗАПАСАШ КIЕЗИГЬЯЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 29 июнь. (ТАСС). Мае 117 миллион доллар кIезигьеннай США дошо запас, аьнна хоам бир США федеральни резервни системо. БIарчача 1964 шера 125 миллион доллар кIезигъенна хиларца нийсйича укх тIеххьарча пхе бетта 1.108 миллион доллар кIезигIеъннай дошо запас.

ЖЮРЕ ЛАККХА МАХ БАЬБ

ПАРИЖ, 29 июнь. (ТАСС). Цхьан кIирах Виши яхача французски городе авиационни космически фильмаш хьувкхаш IIгIа дунеи халкъашта юкъера фестиваль хилар. Фестивала жюре лаккха мах бир «Скафандр а ювхаш планета тIа», «Ца ховчара духьаленаш», «Тхо — спортсменаш - парашютисташ» яхача советски картинаш. Цу фильмех хIарадар шиш категоре белгалдаькхад совгIатаца — Дунеи халкъашта юкъерча авиационни Федераце «Дошо ткъам» яхача призаца. «Восход» космосе яхача советски фильмана хьожаьй цIи хезача Французски летчика Морис Ногеса цIерах йола къаьстта приз. Жюри председатела еннача призаца белгалдаьккхад «ЛадувгIа! Доазал дац!» яха цхьаькха советски картина.

Дика толам баьккхаб Франце кинематографисташа. Франце фестивале денача диъ картинана еннай призаш — «Лакхехьа сигале» (Французски республика приз), «Агрикоптер» («Дошо ткъам»), «Конкорд 65» («Дошо ткъам»), «Сигала хинна хьовзам» («Дото ткъам»). Белгалдаьккхад вIашагIкхайттача Штатий кхо лента — «Х-15» («Дошо ткъам») «0. 0. Ромео» («Дото ткъам») «Джаминай-4» («Дото ткъам»). Жюри призаш хьожаьй Англе, Дане Югославе, Швеце, Израила картинашта.

САЦИЙТА КЪАХЕТАМ БОАЦАШ ЧУЕТТА БОМБАШ

ХАНОЙ, 29 июнь. (ТАСС). Нео Лоо Хак Сата герзашцарча низий Лакхехьарча командоване викала инарала Фун Сипасата Лаосе зембоахаши тIахьожам лоаттабеши йолча дунеи халкъашта юкъерча комиссёта протест луш послани яхьийтай мукъаяьхача Лаоса районашка США авиаце цахаддаш бомбаш чуетташ хилара духьала, яхаш хоам бу ВИА агентства.

Послане тIа, белгала аьлча, йоах, Таиланде латтача американски реактивни самолеташа 15 июнера денз 22 июне кхаччалца дукхаза а фецара доазонаш телха а даьд, Сам - Неан Сиенг - Куанги яхача провинцешкарча тайп тайпарча пункташта бомбаш чу а йийттай.

Бомбаш чуеттар бахьан долаш доккхий зенаш хиннад цу провинцешка бахача маьршача наха, боабаьб дуккха боккхий нах, кхал нах, бераш.

Послане тIа геттара харцахьа лоархI американски империалисташа Лаосе леладу зуламера гIулакхаш, цо дIадех мукъаяьхача мехка районашта къахетам боацаш бомбаш чуеттар соцаделгеи Лаосах лаьца 1961 шера яь соглашенеш йиза кхоачашъелгеи.

ГААГЕРА ХАЛАХЕТАР

ГААГА, 29 июнь. (ТАСС). Гол-

ГААГА, 29 июнь. (ТАСС). Голланде королевас Юлианас хьахкайкадир принцесса Беатрисеи малхбузенгермански дипломата Клаус фон Амсбергеи зоохалол вIаштIехьдаьнна хилар. Паччахьал кхача дезаш яр фон Амсбергага—«Гитлерюгенд» яхача организаце член а нацисташа Итале даьча тIемашка дакъа лоацаш а хинначунга маьре яха йоалл аьнна баьча хоамо мехкара нах корзагIбаьхар. ДIаяхача бийсанна премьер-министра резиденце тIа яхкаь свастикаш яр. Гаагерча цхьайолча зданеш тIа язъяьяр гоннахьа яхка свастикаш а «СС» яха знакаш а йолаш йола принцессаи малхбузенгермански дипломатеи цIераш. Городе антинацистски демонстраци хилар кхераш, полице къаьстта нарядаш яхийтар королевски дворец лорае.

ВСРП ЦК пленуме

БУДАПЕШТ, 29 июнь. (ТАСС). Венгерски социалистически болхлой парте Центральни Комитето дукха ха йоаццаш хиннача пленуме Дай-мехка халкъа фронта Ерригвенгерски совета Президиумаи Венгерски Халкъа Республика Президиумаи могадир новкъост Я. Кадар, цунга шиш ерригa ха цун ВСРП ЦК хьалхарча секретара постаца дувзаденна долча декхараштa хетае йиш хургйолаш, ВНР Министрий Совета Председатела декхараш кхоачашдарах мукъавоалийтилга. ВСРП ЦК Пленумо ВНР Паччахьалкхен собранена магадир Янош Кадар ВНР Президиума членалла хоржилга. ВСРП ЦК Пленумо могадир ВНР Министрий Совета председатела поста тIа ВСРП ЦК Политбюро член новкъост Д. Каллаи хьожавелга.

КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ ДУНЕН ДАЙ

ЛОНДОН, 30 июнь. (ТАСС). Ерригача компанеех шин процентал кIезигагIа яраша тIахьожам лоттабу дерригача капиталистически дунентIарча 70—80 процент хиллал йолча производстванеи распределенеи. Из хьахьекхар «Интернейшнл менеджамент» яхача журнала иследовательски отдело промышленни фирмай балха яьча анализо.

США-рча 3500 фирмана — ерригача компанеех цхьа процент мара йоацараштa — 70—80 процент оборот кхоач. США-гареи канадагареи дIаиккхача, дерригача воах мехкашка 17137 компане — цаIи ахи проценто — тIахьожам лоаттабу иззамиссел йолча производстванеи распределенеи.

1600 частни капиталистически фирмо тIахьожам лоаттабу 30 процент производстванеи распределенеи.

Город Грозне, Краснознаменни улицагIа, 85, вахача гр-нина **Шугайло** Владимир Трофимовича суде деннад, город Грозне, Солени балке корпус 64, кв. 24, яха шиш сесаг **Котелевская** Тамара Владимировна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда гор. Грозне, Старопромысловски района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 12-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахареи, промышленнии, юртбахамеи, письмойн отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05402. Заказ № 3910.